

**"Зертханаларға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар"
санитариялық қағидаларын бекіту туралы**

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 10 қаңтардағы № 13 Қаулысы.
Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 8 қыркүйектегі
№ 754 қаулысымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 08.09.2015 № 754 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі).

БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ

"Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Кодексінің 6-бабының 2) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған "Зертханаларға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидалары бекітілсін.
2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

<i>Премьер-Министрі</i>	<i>Қазақстан Республикасының</i>
	<i>К. Мәсімов</i>
Қазақстан	Республикасы
Үкіметінің	
2012 жылғы	10 қаңтардағы
№ 13 қаулысымен	
бекітілген	

"Зертханаларға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы "Зертханаларға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидалары (бұдан әрі – Санитариялық қағидалар) орындамау адамның өміріне немесе денсаулығына, сондай-ақ аурудың пайда болу және таралу қаупін тудыратын органолептикалық, токсикологиялық, санитариялық-химиялық, микробиологиялық, бактериологиялық, вирусологиялық, паразитологиялық зертханалық зерттеулерді, шуды, дірілді,

электромагниттік өрістерді және физикалық факторларды өлшеуді, радиометрия мен дозиметрияны қамтитын радиациялық зерттеулерді орындайтын зертханаларға (бұдан әрі – зертхана) қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды белгілейді.

2. Санитариялық қағидалар:

1) зертхана ғимараттарының құрылысына жер учаскесін таңдауға, жобалауға, салуға, қайта жаңартуға және пайдалануға беруге;
2) сумен жабдықтауға, кәріз жүргізуге, жарық беруге және желдетуге;
3) зертханаларды күтіп-ұстауға, пайдалануға және жұмыс жағдайларына;
4) радиациялық, химиялық, микробиологиялық, вирусологиялық, токсикологиялық, паразитологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге (оның ішінде аварияларды жою кезінде);

5) материалдарды (микроорганизмдерді) сақтауға және тасымалдауға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды да белгілейді.

3. Осы Санитариялық қағидалардың талаптарын сақтау меншік нысанына қарамастан жеке және заңды тұлғаларға міндетті болады.

4. Осы Санитариялық қағидаларда мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылды:

1) авариялық жағдай (бұдан әрі – авария) – биологиялық материалмен жұмыс істеу кезінде, өндірістік аймақтың ауасына, қоршаған ортаға патогенді биологиялық агенттің бөлінуінің, персоналға жұқтырудың нақты немесе әлеуетті мүмкіндігін тудыратын, зертханада туындаған жағдай;

2) бактериологиялық зертхана – биологиялық материалдан және қоршаған орта объектілерінен бактерияларды бөлу, антигендерді және антиденелерді анықтау бойынша зерттеулерді орындайтын зертхана;

3) бақылау-өткізу пункті (бұдан әрі – БӨП) – адамдардың және көлік құралдарының рұқсат етілген түрінің өтуін қамтамасыз етуге арналған арнайы үй - жай ;

4) биологиялық агенттер немесе уыттар – адамның немесе жануарлардың организміне түскен кезде немесе олармен, сондай-ақ өсімдіктермен жанасқан кезде олардың сырқаттануын немесе өлім-жітімін тудыруға бейім микроорганизмдер және бактериялық, өсімдіктен немесе жануардан шығатын белоктық күрделі қосындылар ;

5) биологиялық қауіпсіздік – жұмыс істейтін персоналды, тұрғындарды және қоршаған ортаны биологиялық агенттердің (бұдан әрі – БА) әсерінен қорғауға бағытталған медициналық-биологиялық, ұйымдастыру және инженерлік-техникалық іс-шаралар жүйесі;

6) биологиялық қауіпсіздік боксы (бұдан әрі – БҚБ) – персоналдың жұқтыруын және жұмыс аймағы мен қоршаған орта ауасының ластану

мүмкіндігін болдырмау мақсатында микроорганизмдерді физикалық оқшаулау үшін (жұмыс аймағына енгізбеу және бақыланатын шығару) пайдаланылатын к о н с т р у к ц и я ;

7) биологиялық қорғаныш (бұдан әрі – биокорғаныш) – БА және уыттарды жоғалтуды, ұрлатуды, дұрыс пайдаланбауды, диверсиясын, рұқсат етілмеген қол жетімділікті немесе алдын ала жоспарланған рұқсат етілмеген таралуын болдырмау мақсатында оларды қорғауды, бақылауды және есепке алуды қ а м т а м а с ы з е т у ;

8) боксталған үй-жай (бұдан әрі – бокс) – тамбуры (боксқа кіреберісі) бар о қ ш а у л а н ғ а н ү й - ж а й ;

9) виварий – тәжірибелер үшін пайдаланылатын зертханалық жануарлардың алуан түрлері ұсталатын ұйымның бөлімшесі;

10) вирусологиялық зертхана – биологиялық материалдан және қоршаған орта объектілерінен вирустарды бөлу, антигендерді және антиденелерді анықтау бойынша зерттеулерді орындайтын зертхана;

11) дезактивация – қандай да бір беттен немесе қандай да бір ортадан радиоактивті ластануды жою немесе азайту;

12) дезарлар – ультракүлгін бактерицидті сәулелегіш, үй-жайлардағы ауаны дезинфекциялау үшін қолданылады;

13) демеркуризация – сынапты төгіп алған жағдайда оны жинау бойынша і с - ш а р а л а р к е ш е н і ;

14) диагностикалық зерттеулер – қоздырғышты, оның антигенін немесе оған антиденені анықтау және сәйкестендіру мақсатында өткізілетін шығу тегі биотикалық және абиотикалық объектілерді зерттеу;

15) жұқпалы аймақ – патогенді биологиялық агенттермен немесе ықтимал жұқтырған патогенді биологиялық агентпен материалмен әрекеттер және оларды сақтау жүзеге асырылатын зертхананың үй-жайы немесе зертхананың үй-жайлар т о б ы ;

16) жұқпалы материал – құрамында инфекциялық аурулардың қоздырғыштары бар екені белгілі немесе негізді болжанатын заттар;

17) зертхана – патогенді биологиялық агенттермен және (немесе) уыттармен тәжірибелік, диагностикалық немесе өндірістік жұмыстарды орындайтын ұйым немесе оның құрылымдық бөлімшесі;

18) иммундық-ферментті талдау (бұдан әрі – ИФТ) – ферментті белгіні қолдана отырып, антигеннің антиденемен өзара әрекеттесуіне негізделген әртүрлі биологиялық молекулаларды анықтау әдісі;

19) инсектарий – тәжірибелік мақсатта қолдану үшін жәндіктерді күтіп-ұстауға, шығаруға немесе көбейтуге арналған ұйымның бөлімшесі;

20) микробиологиялық зертхана – биологиялық материалда және қоршаған

орта объектілерінде микроорганизмдерді анықтау бойынша зерттеулерді
орындайтын зертхана;

21) микробиологиялық зерттеулер бактериологиялық, вирусологиялық және паразитологиялық зерттеулерді қамтиды;

22) микроорганизмдер – бұл белгілі бір жағдайларда және белгілі бір шоғырлануда адамның денсаулығына әсер етуі мүмкін шығу тегі белоктық күрделі қосындылар бактериялар, вирустар, микоплазмалар, риккетсийлер, хламидийлер және грибоктар;

23) объектінің (үй-жайдың) техникалық нығайтылуы – ғимараттың, үй-жайлардың, олардың периметрлерінің, күзеттің арнайы техникалық құралдарының (күзет, қауіп-қатер дабылы; қол жетімділікті бақылау жүйесі; теледидарлық бақылаудың бейнебақылау және бейнекүзет жүйелері; радиоактивті, химиялық және өзге де уландырғыш заттарды анықтау детекторлары; қаруды, жарылғыш заттар мен құрылғыларды анықтау детекторлары) және өрт дабылы жүйесінің, оның ішінде өртті автоматты түрде анықтау және өшіру жүйесінің конструкциялық элементтерін инженерлік қорғау жиналғысы;

24) отқа қауіпті заттар – тұтанудың сыртқы көзінен жанатын, жеңіл тұтанатын заттар мен жанғыш сұйықтықтар;

25) патогенді биологиялық агент (бұдан әрі – ПБА) – адамдар үшін патогенді микроорганизмдер (бактериялар, вирустар, риккетсийлер, хламидийлер, қарапайымдылар, грибоктар, микоплазмалар, эндо- және эктопаразиттер), гендік-инженерлік түрлендірілген микроорганизмдер, биологиялық және өсімдік тектес улар (уыттар), гельминттер, сондай-ақ құрамында санамаланған агенттердің болуы ықтимал материал (қанды, басқа да биологиялық сұйықтықтарды және организмнің нәжістерін қоса алғанда);

26) паразитологиялық зертхана – биологиялық материалда және қоршаған орта объектілерінде гельминттерді және қарапайымдыларды анықтау бойынша зерттеулерді орындайтын зертхана;

27) периметр – қоршайтын құрылыс конструкцияларымен (тосқауылдармен) және бақылау-өткізу пункттерімен жабдықталған күзетілетін аумақтың (аймақтың) шекарасы;

28) полимеразды тізбекті реакция (бұдан әрі – ПТР) – зерттелетін микроорганизм геномының ерекше учаскесін анықтауға мүмкіндік беретін, ДНҚ-РНҚ (амплификация) фрагменті көшірмелерінің санын көп еселеп көбейтуге негізделген реакция;

29) таза аймақ – зертхананың БА-мен әрекеттер жүргізілмейтін үй-жайы немесе үй-жайлар тобы;

30) тәжірибелік зерттеулер – шығу тегі биологиялық микроорганизмдерді,

гельминттерді, уыттар мен уларды пайдаланатын жұмыстардың барлық түрлері;

31) тәуекелді бағалау – БА-ның ену және таралу ықтималдығын және онымен байланысты әлеуетті әлеуметтік, медициналық-биологиялық, фито-ветеринариялық, экологиялық және экономикалық салдарларын ғылыми негізделген бағалау;

32) уақытша зертханалар (эпидемиологиялық жасақтар, экспедициялар) – эпидемиялық белең алулар пайда болғанда ұйымдастырылатын мерзімдік жұмыс істейтін зертханалар;

33) улы және қатты әсер ететін заттар – организмге аз мөлшерде және аз шоғырлануда түскен кезде патологиялық өзгерістер тудыратын химиялық қосындылар;

34) шартты жұқпалы аймақ – жұқпалы аймақ шегіндегі үй-жай немесе үй-жайлар тобы;

35) штамм – микроорганизмнің таза өсіріндісі;

36) эпидемиологиялық маңызды объектілер – өндірілетін өнімдері және (немесе) қызметі халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын бұзған жағдайда, тұрғындар арасында тамақтан улануды және инфекциялық аурулардың белең алуын тудыруы мүмкін объектілер.

2. Ғимараттың(тардың) құрылысына жер учаскесін таңдауға, зертханаларды жобалауға, салуға, қайта жаңартуға және пайдалануға беруге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

5. Ғимараттың құрылысына жер учаскесін таңдауға, жобалауға, қайта жаңартуға және зертханаларды пайдалануға беруге оның осы Санитариялық қағидалардың талаптарына сәйкестігі туралы санитариялық-эпидемиологиялық қорытындысы болғанда жол беріледі.

6. Мынадай:

1) бұрын мал өлексесін және уытты қалдықтарды көму орындарына пайдаланылған;

2) табиғи аядан гамма-сәулелену дозасы қуатының деңгейлері сағатына 0,2 микроЗиверттен асатын;

3) жер учаскесінде күйдіргі бойынша стационарлық қолайсыз елді мекен орналасқан жағдайларда жер учаскесінде құрылысты жобалауға және жүзеге асыруға жол берілмейді.

7. Зертханалардың ғимараттары дербес жер учаскелерінде орналасуы немесе құрамына кіретін ұйымның жер учаскесінде орналасуы тиіс.

8. Зертханалар: дербес ғимаратта, ішіне-жапсарлас салынған үй-жайларда немесе ұйым ғимаратының жекелеген қабаттарында орналасады.
9. Микробиологиялық зерттеулерді орындайтын зертханалар тұрғын үй ғимараттарынан және басқа да азаматтық құрылыс ғимараттарынан кемінде 50 метр (бұдан әрі – м) қашықтықта орналасады.
10. Зертхананың аумағы, ғимараттары Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкес болуы және осы Санитариялық қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес үй-жайлар жиыны мен аудандары болуы тиіс.
11. Микробиологиялық зерттеулерді орындайтын зертханалардың: қызметкерлер үшін санитариялық өткізгіші бар және материалды зерттеуге жеткізуге арналған кемінде кіретін екі есігі болуы тиіс. Зерттеуге арналған материалды арнайы беретін терезе арқылы алуға жол беріледі.
12. Патогендік тобы I-II ПБА-мен немесе патогендігі I-II топқа жататын ПБА жұқтыруы ықтимал материалмен жұмыстар жүргізілетін стационарлық зертханалардың қоршаулары күрделі болуы және типтік жобалар бойынша салынуы тиіс.
13. Сыртқы қоршауда жабылмайтын есіктің, қақпаның, қақпалы есіктің, сондай-ақ ойылған жерлердің және басқа да бұзылулардың болуына жол берілмейді.
14. Қоршауға оның периметрінің бір бөлігі болып табылатын ғимараттан басқа жапсарлас құрылыстар жанасып салынбауы тиіс, бұл ретте күзетілмейтін аумаққа қараған ғимараттың бірінші қабатындағы терезелер металл торлармен жабдықталады.
15. Аумақ қоршауының периметрі бойынша жарық орнатылады.
16. Зертхананы бірінші қабатқа орналастырған жағдайда барлық бөлмелердің терезелерінде темір торлар орнатылады.
17. Уақытша зертханалар қауіпсіздік талаптарын сақтаған кезде жеткілікті сумен, электр қуатымен, кәрізбен қамтамасыз етілген жағдайда бейімделген ғимараттарда, үй-жайларда орналасуы мүмкін.
18. Қоршау үшін қарапайым қоршауларды (ағаш, металл, тор, керегекөз) пайдалануға жол беріледі.
19. Зертхананың үй-жайлары өзінің тікелей мақсатына қарай пайдаланылуы тиіс. Қызметтік міндеттерді орындауға байланысты емес жұмыстарды жүргізуге жол берілмейді.
20. Зертханалар үй-жайларының конструкциялық сәулет-жоспарлау орындалуы және кіруден қорғауды бірігіп қамтамасыз ететін техникалық қауіпсіздік жүйелерімен жарақталуы тиіс.
21. Тәжірибелік, диагностикалық және өндірістік жұмыстар жүргізумен,

сондай-ақ патогендігі I-II топтағы ПБА сақтаумен айналысатын объектілерде
рұқсат беру режімі белгіленеді.

22. Үй-жайлардың ішкі әрлеуі олардың функционалдық мақсатына сәйкес
орындалуы тиіс.

Жұқпалы аймақтың зертханалық үй-жайларының едені, қабырғасы, төбесі
тегіс, саңылаусыз, оңай өңделетін, дезинфекциялау және жуу құралдарының
әсеріне төзімді болуы тиіс, едені тайғанақ болмауы тиіс.

23. Еден жабынының шеттері көтеріліп, қабырғаның бетімен бірдей болып
бекітілуі тиіс. Траптар болған жағдайда еденде еңіс болуы тиіс.

24. Санитариялық-химиялық зертханада еден қышқылға төзімді материалмен
жабылады.

25. Радиологиялық зертханада еден, төбесі және қабырғасы жуу құралдарына
төзімді, нашар сіңіретін материалмен жабылады.

26. От-жарылыс қаупі бар заттармен жұмыс істейтін үй-жайларда екі
шығатын есік көзделеді.

Жұмыс үстелдері жанбайтын, тотығуға төзімді материалмен қапталады,
қышқылдармен және сілтілермен жұмыс істеу үшін ернеу құрылғысы болады.

27. Улы заттармен жұмыстар бөлек үй-жайларда (бөлмелерде) жүргізіледі.

28. Бокстардың және басқа бөлмелердің есіктері мен терезелері саңылаусыз
тығыз жабылуы тиіс. Желдеткіштер жәндіктерден тормен қорғалады. Есіктердің
бекітетін құрылғысы болуы тиіс.

29. Микробиологиялық зертханалардың үй-жайларын жоспарлау таза және
жұқпалы ағындардың қиылысуын болдырмауы тиіс. Үй-жайлардың есігінде
олардың тағайындалуы көрсетілген тақта ілінеді.

30. Сынамаларды алуға және тіркеуге арналған үй-жайлар зертханаға кіре
берісте орналасады. Зертханада материал алуға арналған пункт болған жағдайда
персонал және тексерілетін адамдар үшін бөлек дәретханалар көзделеді.

31. Барлық бокстарда бокс кіреберісі болуы тиіс, онда қол жууға арналған
раковина (қол жуғыштар), айна және дезинфекциялау ерітінділері бар
сыйымдылықтар орнатылады.

32. Жұмыс орындарына өтетін негізгі жолдардың ені немесе екі қатар
орналасқан жабдықтардың арасы шығып тұратын конструкцияларды есепке
алғанда 1,5 метрден кем болмауы тиіс.

33. Өрт болған жағдайда патогендігі I-II топтардың ПБА-сы сақталатын
тоңазытқыштар (термостаттар, сейфтер) шығарылмайды.

34. ПБА-мен жұмыс жүргізілетін үй-жайлар бактерицидті сәулелегіштермен
жабдықталуы тиіс. Әрбір сәулелегіштің жұмыс уақытын есепке алу журналда
белгілеу арқылы жүргізіледі.

35. Зертхана жұмысында қолданылатын аспаптар, жабдықтар және өлшеу

құралдары аттестатталуы, техникалық жарамды болуы тиіс, техникалық паспорты және қауіпсіздік талаптары ескерілген пайдалану жөніндегі жұмысшы н ұ с қ а у л ы ғ ы б о л у ы т и і с .

36. Зертханалық жабдықтарды және бөлімшенің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін инженерлік жүйесін жөндеуді инженерлік-техникалық қызметтер және мамандар жылдық кестеге сәйкес жүзеге асырады.

3. Зертханадағы сумен жабдықтауға, кәріз жүргізуге, жарық беруге және желдетуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

37. Зертхананың орталықтандырылған ыстық және суық сумен жабдықтау, кәріз жүргізу, электрмен жабдықтау, жылыту жүйелері болуы тиіс.

38. Елді мекенде орталықтандырылған су құбыры және кәріз жүргізу болмаған жағдайда, автономды сумен жабдықтау және кәріз жүйелері о р н а т ы л а д ы .

39. Зертханада персоналдың қолдарын жууға арналған раковина және араластырғыш арқылы ыстық және суық су келтірілген ыдыстар мен мүкәммалды жууға арналған ванналар жабдықталады.

40. Зертхана жасанды іске қосылатын ішке сору-сыртқа шығару желдеткішімен және сыртқа шығару шкафтарынан ауаны соруға арналған жеке (автономды) желдеткіш құрылғыларымен жабдықталады.

41. Жұмысшы үй-жайлары ауасында жарылыс қаупі бар және улы газдардың, булардың және шаңның болуы рұқсат етілген шекті шоғырланудан аспауы тиіс.

42. Зиянды және ыстық булар мен газдар бөлетін заттармен жұмыстар жүргізілетін сыртқа шығару шкафтары будың тығыздығына байланысты автоматты іске қосылатын жоғарғы және төменгі сорғыштармен және сұйықтықтың еденге ағып кетуін болдырмайтын ернеулермен жабдықталады.

43. Сыртқа шығару құрылғылары 15-20 сантиметрге (бұдан әрі – см) ашық тұрған шкафтардың қайырма жақтауларында ауаны сору жылдамдығы секундына шамамен 0,5-тен 0,7 метр (бұдан әрі – м/сек) дейін жылдамдықты қамтамасыз етуі тиіс. Қауіптілігі 1 және 2 сыныпқа жататын аса қауіпті заттармен жұмыс істеу кезінде ауаның жылдамдығы 1 м/сек дейін көбейтілуі тиіс .

44. Сыртқа шығару шкафтарының жүйесін ажыратқыштар оларға жақын орналасады, шкафтарда орнатылған аспаптарды қосатын розеткалар сыртқы панелінде, газ шүмектері алдыңғы ернеуінде, штепсельдік розеткалар сыртқа шығару шкафынан тыс жұмыс үстелінің бүйірінде немесе шкафтың ішінде о р н а л а с т ы р ы л а д ы .

ұйымдастырылуы тиіс. БҚБ-ның ішкі беттері Қазақстан Республикасында қолдануға рұқсат етілген дезинфекциялау құралдарымен өңделеді.

54. Патогендігі I-IV топтардың қоздырғыштарын жұқтырған немесе жұқтыруы ықтимал инфекциялық материалмен жұмысқа эпидемиология, бактериология, вирусология, паразитология және аса қауіпті инфекциялар бойынша мамандандырудан өткен мамандар жіберіледі.

56. Зертхананың үй-жайларын жұмыс басталғанға дейін ылғалды тәсілмен жинайды және бактерицидті сәулелегіштермен қуаты 1 текше метрге (бұдан әрі – м3) 2,5 ватт жағдайында 30-60 минут бойы сәулелейді. Жұмыс аяқталғаннан кейін үстелдерді, аспаптарды, жабдықты, еденді, БҚБ-ны дезинфекциялық ерітіндіні қолданып сүртеді.

57. ИФТ жүргізілетін бөлмелерде үстелдерді, аспаптарды, жабдықтарды өңдеу 70% этил спиртімен жүргізіледі, ПТР жүргізген кезде 70% этил спиртін (күн сайын) және осы мақсаттарға қолдануға рұқсат етілген дезинфекциялық құралдарды пайдалана отырып, өндірушінің нұсқаулығына сәйкес (ай сайын) жүргізіледі.

58. Инфекциялық материалды жеткізу және оны бір зертханадан ұйымның (зертхананың) аумағындағы екіншісіне тасымалдау жабық металл ыдыста (биксте, бактарда) жүзеге асырылады. Материалды ашқан кезде бикстер мен түтікшелерді дезинфекциялық ерітіндімен сүртеді және металл табаққа қояды.

59. Инфекциялық материалды бокстан боксқа немесе автоклавқа ауыстыру металл бикстерде немесе бактарда жүргізіледі.

60. Инфекциялық материалды түтіктерде, шыны аяқтарда, құтыларда себу кезінде материалдың атауы, талдау нөмірі, себу күні және тіркеу нөмірі көрсетіліп жазылады.

61. Құрамында инфекциялық аурулардың қоздырғыштары бар сұйық орталар автоматты тамшуырдың немесе бір рет пайдаланылатын стерилді тамшуырдың көмегімен сорып алынады. Сұйық орталарды түтіктен екінші түтікке жиегінен асырып құюға жол берілмейді. Пайдалану алдында ыдыстың, тамшуырлардың, жабдықтардың, шприцтердің тұтастығы және жарамдылығы тексеріледі.

62. Кептірілген микроорганизмдер бар ампулаларды ашу кювет үстінде үстелдік бокстарда дезинфекциялық ерітіндімен жүргізіледі. Кесілген ампуланың ұшы дезинфекциялық ерітіндіге батырылған үш қабатты дәке салфеткамен жабылады және пинцетпен сындырып алынады. Ашылған ампула бір-екі минут бойы сол салфеткамен жабылған күйінде қалдырылады, одан әрі салфетка дезинфекциялық ерітіндіге батырылады, содан кейін ампула стерилді тампонмен жабылады.

63. Мынаған:

- 1) инфекциялық материалмен зерттеу жүргізілетін үй-жайда тірі вакцинамен

2) зерттелетін микроорганизмдер сезімтал болатын дәрілік препараттар болмаған кезде микробиологиялық зертханада вирулентті антибиотикке төзімді микроорганизмдермен тәжірибелік жұмыстарды жүргізуге жол берілмейді.

64. Істен шыққан материалды (жұмысшы себінділерін, науқастардың биологиялық материалын, кеміргіштердің, зертханалық жануарлардың өлекселерін, індік материалды) рұқсат етілген әдістердің бірімен зарарсыздандырады. Есепке алынбаған жұғындыларды, Петри тостағанын, түтіктерді және инфекциялық материалы бар басқа да зертханалық ыдыстарды жұмыс аяқталғаннан кейін жұмыс үстелдерінде қалдыруға жол берілмейді.

65. Жұқпалы материалды сақтағаннан кейін тоңазытқыштарды еріту оны дезинфекциялаумен бірге жүргізіледі. Конденсациялық су залалсыздандыруға ж а т а д ы .

66. Жұмыс күні аяқталғаннан кейін және түнгі уақытта зерттеу жүргізу ұйым басшысының рұқсатымен ауысымдық жұмыс орындалған және зертханада кемінде екі адам (дәрігер және зертханашы) қатысқан жағдайда жүргізіледі.

67. Жұмыс күнінің соңында термостаттар, тоңазытқыштар, шкафтар пломбланады, өндірістік үй-жайлардың есіктері құлыппен жабылады.

68. Патогендігі I-II топтағы қоздырғыштармен жұмыс жүргізген кезде м ы н а н ы с а қ т а у қ а ж е т :

1) зертханалық үй-жайлар тұмшаланған болуы тиіс;

2) жұқпалы аймақтың үй-жайлары жасанды іске қосылатын және шығатын жерінде жеңіл тазалайтын сүзгісі бар ішке сору-сыртқа шығару желдеткішімен ж а б д ы қ т а л а д ы ;

3) тоқсан сайын сарқынды судағы дезинфектанттың қалдық шоғырлануын және патогендік микрофлораны анықтау жүргізіледі;

4) жұқтырылған жануарлармен жұмыс жүргізілетін үй-жайларға кіретін жерде биіктігі 30 см болатын табалдырық орнатылады, бактериологиялық бокстардың, серологиялық және жедел зерттеулер жүргізілетін үй-жайлардың есіктері алдында дезинфекциялық ерітіндіге батырылған кілемшелер төселеді;

5) патогендігі I-II топтағы қоздырғыштармен барлық зертханалық жұмыстарды жүргізу қорғаныш костюмімен жүзеге асырылады. Қорғаныш костюмін қолдануға қойылатын талаптар осы Санитариялық қағидаларға 2-қ о с ы м ш а д а к е л т і р і л г е н .

Адамдардың, кеміргіштердің, эктопаразиттердің биологиялық материалын, сыртқы ортаның, жұқтырылған жануарлардың сынамаларын алуға және бастапқы өңдеуге байланысты барлық жұмыстар және оларды патогендігі I-II топтың қоздырғыштарына зерттеу жұқпалы блокта 1-2 типті қорғаныш костюмдерін пайдаланып жүргізіледі.

Сап және мелиоидоз қоздырғыштарымен зерттеулер 4 типті қорғаныш костюмінде, резеңке қолғаппен, мақта-дәке бетпердесімен және қорғаныш көзілдірігімен жүргізіледі. Жұқпалы бөлімшелердің боксқа кіреберістерінде жұмыс аяқталған соң қорғаныш костюмдері шешіледі және залалсыздандырылады. ЖИТС орталықтарының зертханаларындағы жұмыс үшін , сондай-ақ ПТР қоюға арналған үй-жайларда 4 типті қорғаныш костюмі (п и ж а м а) п а й д а л а н ы л а д ы .

Зертхананың үй-жайынан қызметкердің қорғаныш киімімен шығуына және қызметкер жұқпалы материалмен немесе жұқтыруы ықтимал материалмен жұмыс істеп жатқан кезде оны үй-жайдан шақыруға жол берілмейді;

6) патогендігі I топтың қоздырғышын жұқтыруы ықтимал материалмен жұмыс істейтін адамдардың жұмыс күнінің соңында дене қызуын арнайы журналда тіркеу арқылы термометрия жүргізіледі;

7) патогендігі I-II топтың микроорганизмдерін жұқтыруы ықтимал материалды жұқтырған жануарлар басқа жануарлардан бөлек ұсталады;

8) күйдіргі қоздырғыштарымен жұмыс кезінде зерттеу ақталғаннан кейін зертхана үй-жайлары мен жабдықтарға осы қоздырғыштың көбеюіне тексеру жүргізіледі ;

9) зерттеулер нәтижелерін жазу шимай дәптерге жүргізіледі, бокстан шығару алдында д е з и н ф е к ц и я л а н а д ы ;

10) жыртқыш құстардың және аңдардың нәжістерін бөлшектеу оларды 1% формалин ерітіндісінде 12-18 сағат ұстағаннан кейін жүргізіледі;

11) жәндіктер және кенелер, олардың тарап кетуін болдырмайтын арнайы үй-жайларда (инсектарийде) шарбақтарда немесе банкілерде ұсталады. Инсектарийді толықтыру үшін ауланған бүргелер қан сормаған жастары пайда болғанға дейін жеке банкілерде ұсталады;

12) буын аяқтылармен жұмыс істеу кезінде қолданылған ыдысты қайнату арқылы дезинфекцияланады, қалдықтарға дезинфекциялық ерітінді құйылады немесе өртеледі. Құрал-саймандар қайнатылады немесе отқа қақталады. Бөзден жасалған қаптар сулы-сабынды ерітіндіде 30 минут бойы қайнату арқылы д е з и н ф е к ц и я л а н а д ы ;

13) жұмыс аяқталғаннан кейін зерттелетін материал температурасы 18-20°C тоңазытқыш термостатқа салынады, үстел дезинфекциялық ерітіндімен, қолдар - 70° спиртпен өңделеді. Қызметкер аз уақытқа бокстан шыққан кезде есік кілтпен жабылады, кілт зерттеу жүргізетін қызметкерде сақталады.

69. Патогендігі I-II топтың қоздырғыштарымен жұмыс жүргізетін микробиологиялық зертханада қызметкерлерде ауруға күдікті симптомдар

анықталған жағдайда олар үшін және аварияға жол берген адамдар үшін
и з о л я т о р к ө з д е л е д і .

Изолятор негізгі және резервті ерекше дәрілік препараттар қорымен, шокқа карсы дәрі-дәрмектермен және дезинфекциялық құралдармен қамтамасыз етіледі.

Зертхана ішіндегі қызметкерлердің патогендігі I-IV топтың микроорганизмдерін жұқтырғаны туралы барлық ақпарат тез арада тиісті аумақтағы халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органға беріледі.

70. Виварийлерде және инсектарийлерде омыртқалылар мен буын аяқтылардың қозғалысын тіркеу ауланған күні мен орнын, зерттеу және карантин нәтижелерін көрсете отырып арнайы нөмірленген және ау өткізілген журналда жүргізіледі. Виварий және инсектарий үй-жайларына жұмыс күні аяқталғаннан кейін с ү р г і с а л ы н а д ы .

71. Виварийлер мен инсектарийлерден омыртқалылар және буын аяқтыларды басқа ұйымдарға беру ұйым (зертхана) басшысының рұқсатымен таза виварийде туған аңдар қатарынан жүргізіледі.

72. ПТР әдісімен зерттеулер жүргізген кезде мынадай қағидалар сақталуы т и і с :

1) мына аймақтар үшін жеке үй-жайлар бөлінеді: сынама дайындау, реакциялық қоспаларды, детекциялар (нәтижелерді есепке алу) дайындау;

2) сынама дайындау үй-жайы (бөлмесі) материалды қабылдау бөлмесіне жақын, детекцияға арналған бөлме мүмкіндігінше басқа аймақтардан алыс немесе оларға ауа ағынымен амплификация өнімдерінің енуін болдырмайтын оқшауланған бөлікте орналасады;

3) әр аймақта өзіне тиесілі жиһаздар жиыны, тоңазытқыштар/мұздатқыштар, зертханалық жабдықтар, реагенттер, автоматты тамшуырлар (дозаторлар), ұштықтар, пластикалық және шыны ыдыстар, қорғаныш киімдері, аяқ киімдер, ұнтақсыз бір рет қолданылатын қолғаптар, жинау мүкәммалы және тек осы бөлмеде қолданылатын басқа да шығыс материалдары болуы тиіс;

4) ПТР-дің әрбір кезеңі бір рет қолданылатын шығыс материалын қолдану арқылы автоматты тамшуырдың (дозатордың) жеке жинағымен жүзеге асырылады. Бір рет қолданылатын шығыс материалы (ұштықтар және түтіктер) ДНҚ-аздан және РНҚ-аздан бос, апиногенді болуы тиіс. Ұштықтарда сүзгіштер бар (аэрозолдық кедергі) болуы тиіс;

5) ПТР бойынша барлық жұмыстар жұмыстың әрбір кезеңі қамтамасыз етілетін ұнтақсыз бір рет қолданылатын қолғаппен жүргізіледі;

6) жабдықтарды, шығыс материалдарын, реактивтерді, қолғаптарды, халаттарды бір үй-жайдан екінші үй-жайға тасымалдауға жол берілмейді;

7) сынама дайындау және реакциялық қоспаларды дайындау кезеңдері

Б Қ Б - д а

ж ү р г і з і л е д і ;

8) ПТР жүргізуге арналған барлық үй-жайлар жуу және дезинфекциялық құралдардың әсеріне төзімді материалмен жабылады; барлық үй-жайларда бактерицидті сәулелегіштер орнатылады;

9) ПТР-дің барлық кезеңдерін өткізуге арналған реагенттерді сақтау шарттары қолдану бойынша нұсқаулыққа сәйкес болуы тиіс. Клиникалық үлгілер реагенттерден бөлек сақталады;

10) терезелер тығыз жабылуы тиіс. Жұмыс үстелдеріне күн сәулесінің тікелей түсуінен қорғау үшін дезинфекциялық құралдарға төзімді материалдан жасалған жарықтан қорғаушы үлдір қолданылады. Жалюздерді шаң жиналуына байланысты қолдану ұсынылмайды;

11) ПТР зерттеулеріне арналған үй-жайларды жеке ғимаратта орналастыру кезінде мыналар көзделеді: материалды қабылдайтын, үлгілерді тіркейтін және алғашқы өңдеуден өткізетін бөлме, дәрігерлерге арналған бөлме, киім ілетін орын, дәретхана, себезгі, қойма үй-жайлары, автоклав, жуатын бөлме;

12) ПТР зерттеулерін нақты уақыт режимінде жүргізген кезде детекция үшін жеке үй - ж а й қ а ж е т е т і л м е й д і .

73 . И Ф Т жү р г і з у к е з і н д е :

1) ИФТ арналған үй-жайдың оңтайлы температурасы плюс 18°C - 22°C болуы т и і с ;

2) планшеттерді қыздырғыш аспаптардың жанында инкубация жасауға жол б е р і л м е й д і ;

3) күн сайын (жұмыстан кейін) жабдықтарды, дозаторларды, штативтерді өңдеу 70% этил спиртімен жүргізіледі, планшеттерді автоматты жуғыш дистилденген сумен, аптасына бір рет 70% этил спиртімен мұқият жуылады;

4) планшеттерді автоматты жуғышта жұмыс істеу кезінде күн сайын ұяшықтарды толтыру және ерітінді төгу сапасына көзбен шолып бақылау ж ү р г і з і л е д і ;

5) оптикалық тығыздықты өлшеу спекрофотометрді алдын ала қыздырғаннан к е й і н ж ү р г і з і л е д і ;

6) жууға арналған ерітіндінің ұсақ тамшыларын сорғытуға арналған сүзгіш қағаз бір рет қана қолданылады;

7) бір рет қолданылатын ұштықтарды және ыдыстарды қайта пайдалануға, жабдықтарды, шығыс материалдарын, реактивтерді, қолғаптарды, халаттарды ИФТ арналған үй-жайлардан басқа үй-жайларға тасымалдауға жол берілмейді;

8) термостаттың жоғарғы және төменгі сөрелеріндегі температура күн сайын бақылануы тиіс, ұзақ уақыт инкубация жасау кезінде ылғалды камера қолданылады немесе ұяшықтар тест-жүйелер жинағының құрамына кіретін

арнайы қағазбен желімделеді;

9) дистилденген су әрбір қойылымға дайындалады.

74. Вирустарды индикациялау бойынша зерттеулер жүргізу кезінде мынадай шарттар сақталуы тиіс:

1) зертханалық жануарларды жұқтыру және сою, жұқтырылған жануарларды күтіп-ұстау, центрифугалау, кептіру, аэрозоль түзуі мүмкін басқа да операциялар; жасушалардың өсірінділерін және тауықтың эмбриондарын жұқтыру; суспензиялар дайындау; лиофилизацияланған ПБА-мен жұмыс; коллекциялық штаммдарды жүргізу бойынша жұмыс зертхананың жұқпалы аймағындағы боксталған үй-жайларында БҚБ-да жүргізіледі;

2) тірі вирустармен серологиялық зерттеулер, тін өсіріндісінің әртүрлі алғашқы және қайта себілетін желілерін дайындау, клиникалық материалдарды алғашқы өңдеу БҚБ-да жүргізіледі;

3) бокстағы жұмыстар стерилді киіммен (халаттар, орамалдар, маскалар) және бір рет қолданылатын қолғаппен жүргізілуі тиіс. Жасушалық желілерді тарату және инфекциялық материалмен жұмыс істеу резеңке қолғаппен орындалады;

4) ПБА бар сыйымдылықтар дезинфекциялық ерітіндіге батырылған көп қабатты салфетка жабылған табаққа немесе астауға орналастырылады.

75. Адамдар қанындағы сарысулардың антигенін анықтауға немесе патогендігі II топтағы қоздырғыштардың антиденелерін анықтауға зерттеулер жеке бокстарда құрамында тірі микроорганизмдер жоқ диагностикумдарды қолданып жүргізеді.

Қан сарысуын центрифугалау арқылы бөліп алу бокста немесе БҚБ-да жүргізіледі.

76. Патогендігі I топтың микроорганизмдерімен жұмыс бокстарды өзара жалғастыратын жүйемен жарақталған арнайы тағайындалған зертханаларда жүргізіледі. Жұқпалы аймақтағы үй-жайларда есіктері автоматты түрде блокталатын өткізгіш автоклав орнатылады.

77. Биологиялық материалды сақтау төменгі температураға шыдамды, төменгі температурадағы шкафтарға немесе сұйық азотты ыдыстарға орналастырылған сынбайтын, тұмшаланған контейнерлерде жүзеге асырылады.

78. Биологиялық материалды технологиялық желілер арасында немесе қоймаларға тасымалдау залалсыздандыруға жататын, тұмшаланып жабылатын ылғал өтпейтін контейнерлерде жүргізіледі.

79. Жұқтырылған немесе патогендігі I-II топтағы вирустарды жұқтыруы ықтимал материалмен жұмыс кезінде персонал обаға қарсы 2 типті костюмді қолданады, тауықтың эмбриондарын, жануарларды, эктопаразиттерді жұқтыру, биологиялық материалды центрифугалау және вакуумдық кептіру кезінде 1 типті

қорғаныш костюмінде жүргізіледі. Жұмыс аяқталғаннан кейін персонал гигиеналық себезгі қабылдайды.

80. Кептірілген риккетсий өсіріндісі бар ампуланы ашу, риккетсийдің биомассасын гомогендеу 2 типті қорғаныш костюмінде БҚБ-да жүзеге асырылады.

81. ЖИТС орталықтарының зертханаларында АИТВ-жұқтырғандардың қан сарысулары үлгілерінің банкін" ұйымдастыру үшін жеке бөлме көзделеді. Бөлме 2-камералық минуслық (минус 40°C) тоңазытқыштармен жабдықталады, құлыппен жабылады және сүргі салынады.

82. Мицелиалды өсірінділермен зерттеу жүргізу кезінде мынадай шарттар сақталуы тиіс:

1) мицелиалды фазадағы өсірінділермен жұмыс бокстан шығатын және кіретін ауаны тиімділігі жоғары сүзгіштер арқылы сүзуді қамтамасыз ететін желдету жүйесі бар тұмшаланған бокста жүргізіледі;

2) жұмыс басталу алдында 15 минут бұрын бокста бактерицидті сәулелегіштерді және сыртқа шығару желдеткіш жүйесін қосады. Боксты тиеген кезде желдеткішті ажыратады. Егер бокстағы жұмыс кезінде ауаны сору тоқтатылса, жұмысты жедел тоқтатады. Бокстың ауасына бактериологиялық зерттеу тоқсанына бір реттен кем емес, сүзгіштің жұмысына бақылау айына бір рет жүргізіледі;

3) мицелиалды өсірінділерді себу бокстарда өсірінділерді алдын ала түтіктерге және матрастарға физиологиялық ертіндімен немесе сорпамен енгізгеннен кейін жасалады. Өсіріндінің шайындысы жағдайында сұйықтықты матрастарға ұзын инесі бар шприцпен түтік арқылы енгізеді. Себінділерді металл сыйымдылықтарда инкубация жасайды;

4) грибоктардың мицелиалды фазасымен жұмыс істеу кезінде себінді бар агарлық пластинкалар термостатта 5 тәуліктен асырмай ұсталады (споралардың пайда болғанына дейін), себінді бар матрастар, түтіктер бокстың сыртында ашылмауы тиіс. Себінділерді қарау бокстарда 4 типті костюмде мақта-дәке бетпердесімен, бокстағы грибоктардың ашытқы фазасымен жұмыс 3 типті костюмде, бетпердемен, серологиялық зерттеулер 4 типті костюмде жүргізіледі;

5) жасушалық элементтерді есептеу алдында, грибоктардың жүзгінің автоклавтайды немесе оған 10 % формалин қосып, әрі қарай термостатта 37°C температурада 2 сағат ұстайды.

83. Жұмысқа тұру кезінде және одан әрі жыл сайын зертхананың барлық қызметкерлері үшін қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама өткізілуі тиіс.

84. БҚБ-да жұмыс басталар алдында сыртқа шығару желдеткіші іске қосылуы тиіс. Материалды тиеу теріс қысымда жүргізілуі тиіс.

85. Сыртқа шығару шкафында жұмыс кезінде соратын тесіктің астына басын тосуға, тез буланатын сұйықтық қайнап жатқан кезде немесе құйылған ыдыстың үстінен еңкеюге жол берілмейді.

86. Зертхана үй-жайларында:

1) жағылған оттықтарды және басқа да қыздыратын аспаптарды бақылаусыз қалдыруға, шүмектері жарамсыз оттықтармен жұмыс істеуге, оларды тез тұтанатын заттардың жанында ұстауға;

2) жанып тұрған оттықтар және қосылып тұрған электрлі қыздырғыш аспаптарының жанында кездейсоқ төгілген өртке қауіпті сұйықтықтарды жинауға;

3) ақауы бар желдеткішпен жұмыс жүргізуге;

4) жұмыс уақытында бокстың есігін ашуға;

5) затбелгісі жоқ реактивтерді сақтауға және қолдануға;

6) улы, қатты әсер ететін, жарылыс қауіпті заттарды және ерітінділерді жұмыс орындарында және сөрелерде сақтауға;

7) жұмыс үй-жайларында темекі шегуге, тамақты сақтауға және ішуге;

8) арнайы киімсіз жұмыс істеуге;

9) жылыту құралдарында қандай да бір нәрсені кептіруге жол берілмейді.

87. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды орнату, монтаждау, жөндеу және пайдалану Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүргізілуі тиіс. Ыдыстар мен баллондар таңбалануы және арнайы журналда еркін түрде тіркелуі тиіс.

88. Баллондарда қысыммен тұрған газ түріндегі заттармен жұмыс істеу кезінде:

1) оларды жұмыс үй-жайларында сақтауға;

2) талап етілетін реттеусіз және баллонның қондырғымен қосылуын тексерусіз газды шығаруға;

3) баллонның вентилін тез ашуға

4) вентильді ашу кезінде вентиль штуцері білігінің бағыты бойынша редуктордың алдында тұруға;

5) таңбаланбаған баллондарды пайдалануға;

6) оттегі бар баллон үшін "Оттегі" деген жазуы жоқ редукторды қолдануға жол берілмейді.

89. Жұмыс уақытында сыртқа шығару шкафтарының жақтаулары жабық болуы тиіс, көтеріңкі жақтаулар – құрылғылармен мықты бекітілуі тиіс.

90. Автоклавтар мен термостаттарды пайдалану кезінде мынадай талаптар орындалуы тиіс:

1) автоклавта жұмыс істейтін адамға, егер онымен екі және одан көп жұмыскер айналысса, пломбыланған бактар мен басқа да жұқпалы материал бар

ыдысты қолхат арқылы тапсыру;

2) автоклав жұмысын бақылау журналын жүргізу;

3) термостатқа тез жанатын заттарды қоймау;

4) реттейтін құрылғылардың сақтандырғыш қалпақтарын алмау.

91. Тез жанатын сұйықтықтарды 100°C дейін қыздыру сулы моншада, 100°C-тан астам – майлы моншада жүргізілуі тиіс. Тез жанатын сұйықтығы бар колбаны біртіндеп алдын ала қыздырмай, ыстық суға салуға жол берілмейді.

92. Спирттік шаммен немесе тез жанатын сұйықтықтармен жұмыс істеу кезінде жұмыс орнында авариялық жағдайда өртті тез сөндіру үшін тығыз мата болуы қажет.

93. Шыны аспаптармен жұмыс істеген кезде:

1) шыны аспаптарды жинау немесе оның жекелеген бөліктерін каучук көмегімен қосу кезінде – қолды сүлгімен қорғау; шыны түтікшелер сынған кезде түтікшені кесіндінің маңынан ұстау;

2) каучук кигізгенге дейін түтікшелер мен таяқшалардың ұштарын балқыту және сумен сулау, түтікшелер мен таяқшалардың ұштары балқыған кезде ұстағыштарды қолдану;

3) шыны түтікшелерді резеңке тығындарға немесе резеңке түтікшелерге кигізген кезде (аспапты жинау кезінде) шыны түтікшені сыртынан алдын ала сулау және резеңке түтікшенің ішкі жақ жиектерін немесе саңылауларын сулы тығында сулау, глицеринмен немесе вазелин майымен майлау керек. Түтікшелердің өткір жиектері балқытылуы тиіс;

4) шыны түтікшелерді немесе термометрді тесілген сынамаға орнатқан кезде соңғысын алақанмен тіремеу, ал бүйір жақтарынан ұстау қажет;

5) қыздырылған ыдыс салқындатылғаннан кейін берік кептелген тығынмен жабу керек.

94. Сұйықтықтарды ауыстырып құю кезінде (құрамында инфекциялық аурулардың қоздырғыштары бар сұйықтықтардан басқа) май құйғыш қолдану қажет.

95. Жұмыс істеу барысында шыны аспаптардың қызуы немесе оның сынуы мүмкін жұмыстар сыртқа шығару шкафтарында астауларда көзілдірікпен, қолғаппен және резеңке алжапқышпен орындалуы тиіс.

96. Спирт, бензол, ацетон, бром, йод құйылған құтылар берік кептелген шыны тығындармен, сілті құйылғандары бұрандалы тығындармен жабылуы тиіс.

97. Зертханада: жедел көмек қажеттілігі және авариялық жағдайға дәрі қобдишасы болуы тиіс. Ботулиндік уыттармен жұмыс жүргізу кезінде – уытқа қарсы сарысулар болуы тиіс.

5. Зертханаларда вирустармен жұмыс кезіндегі қауіпсіздікке қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

98. Зертхананың жұқпалы аймағы бокстарында (немесе БҚБ-да) мыналар жүргізіледі:

- 1) жұқтыру және жануарларды сойып ашу;
- 2) инфекция жұқтырған жануарларды күтіп-ұстау;
- 3) центрифугалау, кептіру, дезинтеграциялау, аэрозоль түзу ықтимал басқа да операциялар;
- 4) жасушалар және тауық эмбриондары өсірінділерін жұқтыру;
- 5) жүзгіндер дайындау;
- 6) лиофилизацияланған ПБА-мен жұмыс істеу;
- 7) коллекциялық штаммдарды жүргізу бойынша жұмыс.

99. Тірі вирустармен серологиялық зерттеу, бастапқы және қайта егілетін тіндер өсірінділерінің сан алуан жүйелерін дайындау, клиникалық материалдарды бастапқы өңдеу БҚБ-да жүргізілуі тиіс.

100. БҚБ-да жұмыс істеген кезде мақта-матадан тігілген пижамалар, стерилді халаттар, орамалдар, бетперделер киілуі тиіс. Жасушалық жүйелерді культивациялау және жұқпалы материалмен жұмыс істеу резеңке қолғаппен орындалуы тиіс.

101. ПБА бар ыдыстар дезинфекциялау ерітіндісіне батырылған қабатталған салфеткамен жабылған дезинфекциялық табаққа немесе астауға орналастырылады.

102. Адамдардың қан сарысуларын антигендердің болуына зерттеу немесе патогендігі II топтағы қоздырғышқа антиденелерді анықтау кезінде мынадай шарттар сақталуы тиіс:

- 1) жұмыс жеке үй-жайларда (бөлмеде, бокста) жүргізіледі;
- 2) инфекциялық емес (құрамында тірі қоздырғыштар жоқ) антигендерді (диагностикумдарды) қолдану;
- 3) центрифугалау арқылы қанның сарысуын бөлу бокста немесе БҚБ-да жүргізіледі.

103. Патогендігі I-II топтағы вирустармен жұмыс арнайы арналған барлық зерттеулер өзара қатынасатын БҚБ жүйесінде жүргізілетін зертханаларда жүргізілуі тиіс. Жұқпалы аймақтардың үй-жайларында есіктері автоматты түрде жабылатын өтпелі автоклав орнатылуы тиіс.

104. Жұқпалы аймаққа кіру жуынатын себезгісі немесе шлюзі бар санитариялық өткізгіш арқылы жүзеге асырылады, ол жерде қорғаныш киімдері киіледі. Шлюзде жұмыс істеген уақытта бактерицидті шам қосылуы тиіс.

105. Шлюздерге кіретін есіктер өздігінен жабылатын болуы және

құлыптармен қамтамасыз етілуі тиіс. Жұмыс уақытында жұқпалы аймақтағы үй-жайлардың есіктері жабық болуы тиіс. Бұл уақытта вирусологиялық боксқа кіруге және шығуға жол берілмейді. Басқа үй-жайлармен байланыс жасау үшін телефон немесе сөйлесу құрылғылары қолданылады.

106. Биологиялық материалдарды сақтау тұмшаланған, төменгі температураға төзімді, сынбайтын контейнерлерде жүзеге асырылуы тиіс, олар температурасы төмен шкафтарға немесе сұйық азот құйылған ыдыстарға орналастырылады.

107. Биологиялық материалды технологиялық желілер, сақтау қоймасы аралығында тасымалдау тұмшаланып жабылатын, ылғал өтпейтін, залалсыздандырылатын контейнерлерде жүргізілуі тиіс.

108. Вирусологиялық зертхананың барлық қалдықтары, пайдаланылған жуынатын себезгі сулары залалсыздандырылуы тиіс.

109. Жұмыс кезінде персонал 2 типті обаға қарсы костюмді қолданады, тауық эмбриондарын, жануарларды, эконопаразиттерді жұқтыруды, биологиялық материалды центрифугалау және вакуумдық кептіруді 1 типті қорғаныш костюмімен жүргізіледі. Жұмыс аяқталғаннан кейін гигиеналық себезгі қабылдайды.

6. Зертханада терең микоздар қоздырғыштарымен жұмыс кезіндегі қауіпсіздікке қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

110. Мицелиалды фазадағы өсірінділермен әрекет жасау, грибоктардың өміршеңдігінің барлық фазаларын зерделеу БҚБ-да жүргізілуі тиіс.

111. Егер жұмыс кезінде бокста ауаны сору тоқтап қалса, онда жұмыс та бірден тоқтатылады. Аптасына кемінде бір рет бокстың ауасына бактериологиялық зерттеу, сүзгіштің жұмысына айына бір рет бақылау жүргізіледі.

112. Мицелиалды фазадағы өсірінділерді егу бокстарда физиологиялық ерітіндімен немесе сорпамен түтікке және матрасқа алдын ала енгізгеннен кейін жүргізіледі. Өсірінділер шайындысы барысында сұйықтықты матрасқа ұзын инесі бар шприцпен түтік арқылы енгізеді. Өсірінділерді металл сыйымдылықтарда инкубациялайды.

113. Грибоктардың мицелиалды фазасымен жұмыс істеу кезінде агар пластинкаларын себінділерімен 5 тәуліктен аспайтын уақытқа (спора пайда болғанға дейін) термостатта ұстайды, себінділері бар матрастарды, түтіктерді бокстан тыс жерде ашпайды. Бокстарда себінділерді қарау 4 типті костюммен, мақта-дәке бетпердесін киіп жүргізеді. Грибоктардың ашытқы фазасымен жұмысты бокста бетпердемен 3 типті костюммен, серологиялық зерттеуді – 4 типті костюммен жүргізеді.

114. Грибок жүзгіндерінің жасушалық элементтерін есептеу алдында автоклавтайды немесе 10% дейінгі формалинді қосады және термостатта 37°C температурада 2 сағат ұстайды.

115. Антигендерді, вакциналарды алу мақсатында өсірілген грибоктарды 30 минут бойы 0,5 атмосфера жағдайында немесе формалинді ақырғы шоғырлануына дейін 0,5% қоса отырып, автоклавтау арқылы залалсыздандырады.

7. Зертханаларда паразиттік аурулардың қоздырғыштарымен жұмыс кезіндегі қауіпсіздікке қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

116. Ішінде стробила, онкосфера, жұмыртқалар, құрттар, ересек гельминттер мен ішек қарапайымдылары болуы ықтимал материал тығыз жабылатын қақпағы бар шыны немесе пластикалық ыдыста жеткізілуі тиіс.

117. Гельминттердің, ішек қарапайымдыларының және қан паразиттерінің болуына зерттеуді және дайындауды ауа шығару шкафында жүргізеді. Байыту әдістерін қолдану арқылы зерттеуге арналған зертханалық ыдыс кюветте орнатылады. Зерттеу үшін дайындалған препараттар арнайы подностарға қойылып, жағындылар бар заттық шынылардың астына көлемі үлкен шыныларды салады.

118. Зерттелетін материалмен, ыдыспен, жабдықпен жасалатын барлық әрекеттер резеңке қолғаппен жүргізіледі.

119. Пайдаланылған тамшуырлар, түтіктер, капиллярлар, заттық және жабынды шынылар дезинфекциялануы тиіс.

120. Гельминттерді жұқтыруы ықтимал материал жеке тоңазытқышта сақталуы тиіс, ол жұмыс күнінің соңында сүргіленеді.

8. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдермен жүргізілетін жұмысқа қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

121. Меншік нысанына қарамастан зертхананың патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдермен және гельминттермен жүргізілетін жұмысқа осы санитариялық қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес биологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтауды бақылау жөніндегі тиісті комиссияның рұқсаты болуы тиіс.

122. Биологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтауды бақылау жөніндегі комиссия (бұдан әрі – режимдік комиссия) туралы ережені және орталық режимдік комиссияның құрамын денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

123. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдердің сыныптамасы осы Санитариялық қағидаларға 4-қосымшада келтірілген.

124. Рұқсат мынадай микроорганизмдермен:

1) патогендігі I-IV топтардың микроорганизмдеріне және гельминттерге: ғылыми-зерттеу институттарына (Ғылыми орталық), республикалық ауруханалық ұйымдарға, облыстық, қалалық (Астана, Алматы) санитариялық-эпидемиологиялық сараптама орталықтарына, обаға қарсы күрес станцияларға, сондай-ақ республикалық және облыстық маңызы бар басқа ведомстволардың мекемелеріне – халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органының орталық режімдік комиссиясы (О Р К) ;

2) патогендігі I-II топтағы микроорганизмдермен: эпидемияға қарсы жасақтардың зертханаларына – тиісті обаға қарсы станция;

3) патогендігі III-IV топтағы микроорганизмдермен және гельминттермен: қалалар мен аудандардың аумақтарында орналасқан зертханаларға – облыстық мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау органы жанындағы тиісті режімдік комиссия ғылыми-зерттеу, тәжірибелік, өндірістік, далалық және диагностикалық жұмыстарды жүргізуге беріледі.

125. Режімдік комиссияның құрамына санитариялық-эпидемиологиялық сараптама орталықтарының мамандары енеді. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдермен және гельминттермен жұмыс жүргізуге рұқсат 5 жылға мынаның негізінде беріледі:

1) үй-жайлардың тағайындалуы көрсетілген зертхананың схемасы және таза, жұқпалы ағындар қозғалысының схемасы қоса берілген зертхананы оның бейініне сәйкес режімдік комиссия мамандарының тексеру актісі;

2) ұйым (орталық, зертхана) басшысының өтініші;

3) орындалатын зерттеулер номенклатурасы, материалдық база, кадр құрамы және персоналдың кәсіби дайындығы көрсетілген түсіндірме жазба;

4) зертхананың бейініне сәйкес ОРК сарапшыларының қорытындысы.

126. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдер мен гельминттердің қоздырғыштарын жұқтырған немесе жұқтыруы ықтимал материалмен жұмыс жүргізуге берілетін рұқсаттың шарттары мыналар болып табылады:

1) мамандардың жұмысқа тұру алдында алдын ала және мерзімдік медициналық тексеруден өтуі;

2) профилактикалық егулер алуы (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 30 желтоқсандағы № 2295 қаулысымен бекітілген Қарсы профилактикалық егулер жүргізілетін аурулар тізбесі бойынша, сондай-ақ егулер жүргізу ережелеріне және жоспарлы егуге жататын халықтың топтарына сәйкес).

127. Патогендігі I-II топтағы қоздырғыштарды жұқтырған немесе оларды

жұқтыруы ықтимал биологиялық материалмен жұмыс істеуге берілетін рұқсаттың шарттары мыналар болып табылады:

1) қызметкерлердің эпидемиология, бактериология, вирусология, паразитология және аса қауіпті инфекциялар бойынша маманданудан өтуі;

2) патогендігі I-II топтағы қоздырғыштарды жұқтырған немесе оларды жұқтыруы ықтимал материалмен жұмыс істеу кезінде санитариялық-эпидемиологиялық талаптар мен қауіпсіздік техникасын білуіне, ұйым басшысының бұйрығымен ресімделген мерзімдік (екі жылда бір реттен жиі емес) аттестаттаудан өтуі.

128. Инженерлік-техникалық қызметкерлердің үй-жайларға тұрақты баруына зертханада жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы бойынша олар арнайы нұсқамадан өткеннен кейін ұйым басшысының өкімімен рұқсат беріледі.

Олар келген кезде зертханада жұқпалы немесе жұқтыруға күдікті материалмен жұмыс тоқтатылады. Инженерлік-техникалық қызметкерлердің үй-жайларды аралауы зертхана қызметкерінің біреуі ілесе жүруімен жүзеге асырылады және арнайы журналда еркін нысанда тіркеледі.

9. Химиялық заттармен және улармен жұмыс жағдайларына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

129. Зертханаларда арнайы (зақымдалмаған) химиялық ыдыстар пайдаланылады. Химиялық ыдыстар таза және құрғақ күйінде пайдаланылады. Суда ерімейтін органикалық заттар ыдыстан органикалық еріткіштермен к е т і р і л е д і .

Ыдыстарды химиялық әдістермен тазарту үшін хромдық қоспа, күкірт қышқылы және сілтілердің ерітінділері қолданылады. Ыдыстар мұқият тазартылғаннан және жуылғаннан кейін арнайы кептіргіш шкафтарда кептіріледі.

130. Шыны материалдарынан жасалған аспаптарды жинау бойынша жұмыстарды жүргізу кезінде мынадай талаптар сақталады:

1) диаметрі үлкен емес шыны түтікшелер шыны кесуге арналған арамен к е с к е н н е н к е й і н с ы н а д ы ;

2) шыны түтікшелердің ұштарын жинауды жеңілдету үшін олар балқытылады және сумен немесе глицеринмен ылғалдандырылады;

3) шыны ыдыстармен жұмыс істеу барысында жарақат алғанда (кесіп алғанда) жараны шынының сынықтарынан тазартады, түскен химиялық затты бейтараптандырады немесе теріден тиісті ертіндімен немесе суға батырылған тампонмен с ің і р і п а л ы н а д ы .

131. Жабдықтарда жұмыс кезінде мынадай талаптар сақталады:

1) жинақталған аспапты оның жарамдылығын алдын ала тексермей

пайдалануға және жұмыс істеп тұрған аспапты қараусыз қалдыруға жол берілмейді ;

2) қайнау температурасы плюс 150⁰С жоғары заттарды айдау барысында ауамен салқындататын тоңазытқыш қолданылады ;

3) сумен салқындататын тоңазытқышпен жұмыс кезінде судағы токтың үздіксіздігі бақыланады ;

4) реакциялық қоспаны қайнатуға дейін қыздырған кезде түбі дөңгелек қабырғасы жұқа құтылар, сұйықтықтарды айдау үшін арнайы түбі дөңгелек құтылар (Вюрц, Кляйзен құтылары, екі немесе үш ауызды құтылар) қолданылады ;

5) вакуум астындағы жұмыстар үшін түбі жайпақ құтыларды, сондай-ақ плюс 100 ⁰С жоғары температурада пайдалануға жол берілмейді ;

6) вакуум астынан сорып алу үшін қалың шыныдан жасалған Бунзен құтысы қолданылады. Шар түріндегі емес, жұқа қабырғалы ыдыстарды вакуумның астына қоюға жол берілмейді. Вакуумның астында жұмыс істеуге арналған ыдыстар алдын ала ең көп сұйылтылуға сыналады. Сынақ жүргізу алдында ыдысты темір тормен орайды ;

7) сұйықтықты түтікте немесе құтыда қыздыру кезінде құтыны арнайы ұстағышпен, оның тесігін жұмыс істейтін адамнан басқа жаққа бағыттап ұстайды ;

8) жұқа қабырғалы ыдысты тығынмен жапқан кезде тығынға жақын болатын мойнының жоғарғы бөлігінен ұстайды. Ысыған ыдысты кептелген тығынмен салқындағанға дейін жабуға жол берілмейді ;

9) тотықтарды жою темір сульфатының сулы ерітіндісімен сілкілеу арқылы жүргізіледі ;

10) көгертетін қышқылмен және оның тұздарымен, диметилсульфатпен, алмаспен, фосгенмен, хлормен, броммен, азот тотығымен, диазометанмен, күкірт сутегімен жүргізілетін жұмыс резеңке қолғаптарды және қажет болған жағдайда шаңтұтқышты қолданып ауа шығару шкафында орындалады ;

11) натрий азидімен, металлды натриймен және калиймен жұмыс кезінде сумен жанасуға жол берілмейді ;

12) металлды натриймен және калиймен реакциялар ауа немесе майлы моншаларды қолдана отырып жүргізіледі. Ерітілмеген майлы қатардағы галоидті қосылыстарды диметилсульфоксидпен, металлды натриймен және металлды калиймен қосуға жол берілмейді ;

13) эфирді, эфирлі ерітінділерді және басқа тез тұтанатын заттарды төгу ауа шығару шкафындағы арнайы шыны сауытқа жүргізіледі, одан әрі бөлек ыдысқа ауыстырылады. Оларды су құбыры раковиналарына немесе су ағызатын

құйғыштарға құюға жол берілмейді.

132. Еріткіштерді айыру (эфир, спирт, бензол, толуол) алдын ала су ағысы бар сорғыда, одан әрі майлы вакуум-сорғыны қолдану арқылы жүргізіледі. Вакуум-сорғыны қосу алдында құтының ішіндегі салқындатылады. Айырғыш құтыны вакуум-қондырғыда қыздыру аспапта сұйылтуға қол жеткізілгеннен кейін жүргізіледі.

133. Газдық оттықтың ашық жалынында айыру кезінде құты түбінің бетін қыздыру біркелкі жүргізілуі тиіс.

Вакуум-қондырғыда айыру және құтыны салқындатудан кейін, манометрдің шүмегі жабылады, сорғы жүйеден ажыратылады және мотор өшіріледі.

134. Улы заттармен (органикалық және минералды қышқылдар, оттегі, азот, құрамында галоид бар қосындылар, мышьяк, фосфор және басқа да улы металлдар мен металл еместер қосындылары) жұмыстарды сақтық шараларын сақтап, оқытылған персонал жүргізеді.

135. Зертханада қолданылатын қатты әсер ететін улы заттарды (бұдан әрі – ҚӘУЗ) (мышьяк және оның қосындылары, көгертетін қышқыл және оның тұздары, алмас, фосфор органикалық қосындылар және басқалары) шкафта арнайы бөлінген орында немесе құлпы мен пломба салынатын ағаш жәшікте сақталады. Ішінде улы заттар бар ыдыстардың "У" деген және заттың атауы жазылған айқын және ашық түсті затбелгісі болуы тиіс. ҚӘУЗ-ды сақтауға, есепке алуға және шығысқа жазуға жауапкершілік кәсіпорын (мекеме, ұйым) бойынша бұйрықпен тағайындалған адамға жүктеледі.

136. Ішінде от-жарылыс қауіпті заттар және қатты әсер ететін улы заттар бар сыйымдылықтар жұмыс үй-жайларында жұмыс күніне қажетті мөлшердегі заттарымен сақталады. "А" және "Б" тізіміндегі медициналық препараттар 1-2 апталық қажеттіліктен аспайтын көлемде сақталады, жұмыс үшін тәуліктік қажеттілік мөлшерінде беріледі, ал күні бойы қолданылмағандары сақтауға қайтарылды.

137. Улы заттармен және қатты әсер ететін заттармен жұмыс істеу кезінде сифон немесе резеңке грушасы бар арнайы тамшуыр пайдаланылады.

Қатты улы заттар және қатты әсер ететін заттар жабық ступкада ұнтақталады және салмақ астындағы ыдыста өлшенеді. Жұмыс шаңтұтқышпен жүргізіледі.

138. Улы және қатты әсер ететін заттарды қыздыруға түбі дөңгелек құтыларда майлы, құмды, сулы моншаларда спиралі жабық электрлі пештерде жол беріледі. Ашық отты пайдалануға жол берілмейді.

139. Еденге немесе үстелге төгілген улы және қатты әсер ететін сұйықтық дезактивацияланады.

Улы және қатты әсер ететін заттармен жұмыс кезінде пайдаланылған сүзгілер және қағаз бөлек ыдысқа жиналады және газ пештерінде немесе камераларында

ө р т е л е д і .

140. Улы газдармен жұмыс аяқталғаннан кейін аспаптар инертті газбен үрлеу немесе сумен толтыру арқылы залалсыздандырылады.

Сынақ жүргізіліп болғаннан кейін босаған ыдыстар мен құралдар залалсыздандырылады және жалпы жуғышқа беріледі.

141. Тез тұтанатын жанатын сұйықтықтар (қайнау температурасы төмендерін есептемегенде) сыйымдылығы 2 литрден (бұдан әрі - л) аспайтын қабырғасы қалың сауыттарда немесе берік кептелген тығындары бар банкілерде сақталады. Сыйымдылығы үлкен болған кезде ыдыс тұмшаланған металл сауыттармен ж а б д ы қ т а л а д ы .

142. Ішінде оңай тұтанатын жанғыш заттар бар банкілер қақпағы тығыз жабылатын, қабырғасы мен түбі асбестпен қапталған арнайы металл жәшіктерге салынады. Жәшіктің түбіне қалыңдығы 10 мм құм төселеді. Жәшік қақпағының ішкі жағына заттың атауы анық жазылады.

Жәшік жүретін жерлерден және қыздыру құралдарынан алыс, оған баратын жол ыңғайлы болатындай еденде орналастырылады.

143. Диэтильді (күкіртті) эфир басқа заттардан оқшау салқын және қараңғы үй-жайда сақталады. Дайындалған мерзімінен бір жыл өткен эфир құрамындағы периодоксидтерге тексеріледі. Құрамында периодоксидтер бар ерітінділер жойылады немесе қайта айдаудан өткізіледі. Тез тұтанатын және жанатын сұйықтарды қоймадан зертханаға жабық сынбайтын ыдыспен немесе сауытқа салынған шыны ы д ы с п е н ж е т к і з е д і .

144. Сығылған газды пайдаланатын жабдық (газды хроматографтар, хроматомассалар, сұйықтық хроматографтар, атомдық-сіңіруші спектрометрлер, вольтамперометрлік талдағыштар) бірінші қабатта немесе басқа қабаттарда газ баллонына арнайы орын бөлу сақталған жағдайда орнатылады. Жабдықтармен жұмыс істеуге арнайы оқытудан өткен адамдар жіберіледі.

Газ баллондарының таңбалануы және айрықша түске боялуы тиіс.

145. Өрт-жарылыс қауіпті заттармен жұмыс істеуге арналған үй-жайлар көмірқышқылды өрт сөндіргіштермен және өрт сөндіретін басқа құралдармен ж а б д ы қ т а л а д ы .

Тез тұтанатын және жанатын сұйықтықтармен жүргізілетін барлық жұмыстар ауа шығару шкафында желдеткіш жұмыс істеп тұрғанда және электр құралдары мен газдық оттықтар өшірілген жағдайда жүргізіледі. Ауа шығару шкафтары және жұмыс үстелдері ыстық және суық суды келтіруге арналған коммуникациялармен, сығылған ауамен, тұрмыстық газбен, электр қуатымен қамтамасыз етіледі; суды ағызуға арналған раковина орнатылады.

146. Қайнау температурасы төмен өрт қауіпті заттар қатты балқытылған шынылардан жасалған түбі дөңгелек құтыларда осы заттың қайнау

температурасын ескере отырып, тиісті жылу ұстағышпен (сумен, маймен) толтырылған моншаларда қайта айдалады және қыздырылады. Моншалар айдауға арналған құралдан кем дегенде 0,5-0,8 м қашықтықта орналастырылады.

147. Қайнау температурасы төмен тез тұтанатын сұйықтықтар бар ыдыстарды ашық отта және электрлі қыздыратын аспаптарда қыздыруға жол берілмейді.

Қайнау температурасы аса жоғары сұйықтықтар құты қыздырғыштарда қыздырылады.

0,5 л көлемдегі оңай тұтанатын сұйықтықтарды қыздыру кезінде құралдың астына авариялық жағдайда сұйықтың үстелдің үстіне төгілуін болдырмау үшін сыйымдылығы жеткілікті кювет қойылады.

148. Тез тұтанатын сұйықтықтарды қыздыруға қолданылатын барлық аппаратура жарамсыздықтарды уақытында анықтау үшін мезгіл-мезгіл тексеріледі.

149. Жарылыс болдырмау үшін диэтильді эфирді кепкенге дейін булауға жол берілмейді.

150. Жанғыш сұйықтықтармен жұмыстар жүргізілген ыдыстар зерттеу аяқталған соң жуылады.

Жұмыста пайдаланылған жанғыш сұйықтықтар арнайы тұмшаланған жабылатын ыдысқа жиналады, ол жұмыстың соңында жою үшін зертханадан әкетіледі.

Қауіптілігі 3-4-сыныптағы пайдаланылған жанғыш сұйықтықтарды жою тұрмыстық қатты қалдықтарға арналған полигондарда, ал қауіптілігі 1-2 сыныбының жанғыш сұйықтықтары улы қалдықтарға арналған полигондарда көмуге жатады.

151. Өрт қауіпті сұйықтықты кездейсоқ төгіп алған жағдайда барлық оттықтар және қыздыратын аспаптар сөндіріледі, сұйықтық төгілген жерге құм себіледі. Ластанған құм ағаш немесе пластмасса күрекшемен жинап алынады. Тез тұтанатын заттарды сумен сөндіруге жол берілмейді.

152. Тез тұтанатын және жанғыш сұйықтықтарды ауа шығару шкафында (ауа сорғышта) өртенген жағдайда желдеткіш ажыратылады.

153. Күйдіргіш заттармен (қышқылдар, сілтілер) кез келген жұмыстарды орындау кезінде күйіп қалудың алдын алу үшін зертханада жұмыс істеушілер қорғаныш көзілдіріктерін (былғары немесе резеңке оправалы) және резеңке қолғаптарды, кейбір жағдайларда резеңке (резеңке қосылған) алжапқыш пайдалануы тиіс. Қышқылдармен және сілтілермен жұмыстарды қорғаныш көзілдіріксіз орындауға жол берілмейді.

Қаныққан қышқылдармен және ұшқыш сілтілермен атқарылатын жұмыстар ауа шығару шкафтарында орындалады.

154. Қышқылдар бар шөлмектер корзинада немесе тор себетте сақталады, екі

адам немесе тұмшаланған ыдыста арнайы арбамен тасымалданады.

Шөлмектен қышқылдар және сілтілер кіші ыдыстарға сифон немесе әртүрлі конструкциялардағы қол сорғылары арқылы құйылады.

155. Қышқылдардың ерітіндісін дайындау үшін суға жіңішке ағынмен ақырын үздіксіз араластыру арқылы құйылады. Қышқылға су құюға жол берілмейді. Күкірт қышқылын вакуум-эксикаторларда су сіңіретін зат ретінде қолдануға жол берілмейді.

Қаныққан азот, күкірт және тұз қышқылдарын зертханалық үй-жайларда қабырғасы қалың сыйымдылығы 2 л аспайтын шыны ыдыста ауа шығару шкафында шыны немесе фарфор тұғырықтарда сақтайды. Түтіндейтін азот қышқылы бар шыны сауыттарды тотықпайтын болаттан жасалған арнайы жәшіктерде сақтау керек.

156. Ерітінділерді дайындау кезінде сілті суға шағын кесектермен үзіліссіз араластыра отырып ақырын салынады, сілтінің кесектері тек қысқышпен ғана ұсталады. Алдын ала тығыз матамен жабылған күйдіргіш сілтінің ірі кесектері арнайы бөлінген орында ұсақ кесектерге бөлінеді.

157. Сынапты төгіп алған жағдайда оны демеркуризациялау бойынша іс-шаралар жүргізіледі. Төгілген сынапты аулағышы бар вакуум-тамшуырман жинайды немесе вакуумдық сорғыға қосылған Тищенко сауыттарын, мыстан жасалған қылқаламдарды немесе тілімдерді пайдаланады. Сынаппен былғанған бет тұз қышқылымен қышқылданған перманганат калийінің 1%-дық ерітіндісімен өңделеді.

158. Қышқылмен күйген кезде зақымдалған орын судың мол мөлшерімен, содан кейін натрий гидрокарбонатының ерітіндісімен жуылады және күйікке қолданылатын жағынды жағылады, сілтімен күйген кезде мол мөлшердегі сумен, содан кейін сірке қышқылының 1%-дық ерітіндісімен өңделеді және күйікке қолданылатын жағынды жағылады.

159. Уланудың аздаған белгілері байқалған кезде зардап шегушіні ластанған үй-жайдан таза ауаға шығарады, жазық бетке жатқызады, қысып тұрған киімдерінен босатады, жылы жауып қояды.

Фосформен уланған кезде асқазанын мол мөлшердегі сумен шаяды. Сүт немесе май ішуге жол берілмейді.

160. От-жарылыс қауіпті заттармен жұмыстан кейін жұмыс орнын жинау, аспаптар мен аппараттарды су, электр қуаты, тұрмыстық және сығылған газ көздерінен ажырату жүргізіледі.

161. Жұмыс аяқталғаннан кейін қолдарды сабындап жуады, ауыз сумен шайылады, қорғаныш көзілдіріктер дезактивацияланады.

162. Улы және қатты әсер ететін заттармен ластанған арнайы киімдер және сулық жуу алдында дезактивацияланады.

163. Электрлі қондырғыларды және электрлі жабдықтарды пайдалану бойынша жұмыстарға арнайы оқытудан өткен және біліктілік куәлігі бар қызметкерлер жіберіледі.

164. Әрбір зертханада кесіп алу, күй, улану және басқа да жазатайым оқиға орын алғанда алғашқы көмек көрсету үшін дәрі-дәрмек қобдишасы болуы қажет, сондай-ақ авариялық жағдайларда және қауіпті жұмыстарда қорғауды қамтамасыз ететін газтұтқыштардың жеткілікті саны болуы тиіс.

10. Токсикологиялық зертханадағы жұмыс жағдайларына және токсикологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

165. Зертханалық жануарларды орналастыруға арналған үй-жайлар желдету жүйесіне қосылған торларға арналған шкафтармен жабдыкталады.

166. Виварийге келіп түсетін барлық жануарлар түскен күні міндетті түрде ветеринариялық қараудан өтеді. Дені сау жануарлар мен тәжірибеде қолданылған жануарларды бірге ұстауға жол берілмейді.

167. Улау камерасының үй-жайы қалған үй-жайлардан бөлек орналастырылады және сору-сыртқа шығару желдеткішімен және камералардағы арнайы желдеткішпен жабдыкталады.

168. Камераларда жануарларға улау жүргізген кезде зерттелетін затты беру жануарларды камераға кіргізгеннен кейін және камераны мұқият тұмшалаудан соң басталады.

169. Улау үдерісі камерадағы тұрақты теріс қысым (су бағанасы бойынша 5-6 мм) кезінде жүргізіледі. Улау аяқталған соң зерттелетін затты камераға беруді жануарларды камерадан шығарудан 10-15 минут бұрын тоқтатады, камераны таза ауамен желдетеді және оның тұмшалауын ашу және жануарларды шығару жүзеге асырылады.

170. Жануарлардың әрбір өлген немесе союға мәжбүр болған жағдайы арнайы журналда тіркеледі. Тәжірибелік және қолданылмаған жануарлардың өлекселері акті ресімделе отырып, әкімшілік бөлген жауапты адамның бақылауымен өртеледі.

171. Жануарларды виварийден зертханаға жеткізу және кері апару арнайы дезинфекцияланған торларда жүзеге асырылады. Егеуқұйрықтар мен тышқандар виварийде күтіп-ұсталған торларында тасымалданады. Жарақаттанудың (тырнау және тістеудің) алдын алу мақсатында зертханалық жануарлармен барлық әрекеттер арнайы станоктарда және қолғаптарды киіп жүргізіледі.

172. Ауру жұқтырған жануарларды күту кезінде әрбір торды тазалағаннан кейін резеңке қолғаптарды қолдан шешпей, дезинфекциялық ерітіндіге батыра

отырып залалсыздандырылады.

173. Виварий қызметкерлері арнайы киіммен (халаттар, алжапқыш, қалпақ, резеңке қолғап) қамтамасыз етіледі.

174. Уытты заттармен жұмыс жүргізілетін токсикологиялық зертхананың үй-жайларында тамақ ісуге және темекі шегуге жол берілмейді.

11. Радиологиялық зертханадағы жұмыс жағдайларына және радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

175. Сәуле көздерімен жұмыс істеуге (А тобының персоналы) 18 жасқа толған, медициналық қарсы айғақтары жоқ, нұсқамадан өткен және қауіпсіздік қағидаларына білімі тексерілген адамдар жіберіледі. Білімін тексеру нәтижесі ж у р н а л д а т і р к е л е д і .

176. Радиологиялық зертханалар басқа үй-жайлардан оқшауланып, ғимараттың жеке бөлігінде немесе бөлек қабатта орналасуы тиіс. Зертхананың үй-жайлары лас және таза аймақтарға бөлінеді және қабылдауға, дозиметрлік бақылауға және сынамаларды бөлуге арналған ортақ үй-жайлар бөлінеді.

1 7 7 . Л а с а й м а қ т а :

- 1) сынамаларды дайындауға, сақтауға және күлдеуге арналған үй-жай;
- 2) радиохимиялық зерттеуге (лас аймақ);
- 3) ыдыстарды, контейнерлерді, жабдықтарды, киім-кешекті және арнайы киімдерді дезактивациялауға арналған үй-жайлар орналасады. Лас және таза аймақтардың арасында санитариялық өткізгіш көзделеді.

1 7 8 . Т а з а а й м а қ т а :

- 1) сынамаларды дайындауға, сақтауға және күлдеуге арналған үй-жай;
- 2) радиохимиялық зерттеулер (таза аймақ) орналасады.

179. Жұмыс үй-жайлары бокстармен, камералармен, каньондармен немесе басқа тұмшаланған жабдықтармен жабдықталады.

180. Жылыту, газбен жабдықтау, сығылған ауамен, су құбырымен жабдықтаудың жалпы жүйелерін басқару және топтық электр қалқандары жұмыс үй - ж а й л а р ы н а н шығарылуы тиіс.

181. Ауаның радиоактивті ластану мүмкіндігіне байланысты (ұнтақтармен жұмыстар, ерітінділерді булау, эманациялаушы және ұшпа заттармен жұмыс) жұмыстар ауа шығару шкафтарында және жеке жұмыс үстелдерінде жүргізіледі.

182. Радионуклидтердің жұмыс үй-жайларына және қоршаған ортаға органикалық түсуі статикалық (жабдықтар, үй-жайдың қабырғалары және жабындары) және динамикалық (желдету және газ тазарту) кедергілерін қолдану а р қ ы л ы қ а м т а м а с ы з е т і л е д і .

183. Жабдықтар, аспаптар және жиһаздар әр аймақтың үй-жайларына бекітіліп қойылады және таңбаланады. Оларды бір аймақтың үй-жайынан екіншісіне беруге радиациялық бақылаудан кейін таңбасын ауыстыра отырып
ж о л б е р і л е д і .

184. Құрамында калибрлі жабық сәуле көздері кіретін аспаптарға, иондалған сәуле көздерін өндіретін құрылғыларға бөгде адамдардың қол жетімдігіне жол берілмейді. Зертханаларда иондаушы сәуле көздерінің сақталуы қамтамасыз
е т і л у і т и і с .

185. Көздерді, радиоактивті заттарды, шыны ампулаларға балқытып жабылған радий тұздарының сұйық ерітінділерін, альфа және бета эталондарды зертханаға бұйрық бойынша жауапты адам қабылдайды және есепке алады,
с е й ф т е с а қ т а й д ы .

186. Радиологиялық зертханада мынадай қауіпсіздік қағидалары сақталуы
т и і с :

1) радиоактивті препараттармен және ластанған сынамалармен жұмыс істеу кезінде манипуляторлар қолданылады, оларға қолмен жанасуға жол берілмейді;

2) радиоактивті заттармен, ластанған сынамалармен әрекеттер жеңіл дезактивацияланатын беттерде жүргізіледі;

3) радиоактивті ластанған сынамалармен жүргізілетін барлық жұмыстар қолғаппен, бахилада және арнайы киіммен орындалады;

4) радиоактивті заттармен жұмыс істеу кезінде пластикалық үлдірлермен, сүзгіш қағаздармен және бір рет қолданылатын материалдармен жабылған, нашар сорғытатын материалдан жасалған стаушалар және тұғырықтар п а й д а л а н ы л а д ы ;

5) радиоактивті заттарды, ластанған сынамаларды ауыстырып құю, булау, ауыстырып салу, сондай-ақ радиоактивті заттардың ауаға түсуі мүмкін басқа операциялар ауа шығару шкафтарында жүргізіледі. Шкафтағы желдету жұмыс басталғанға дейін қосылады, жұмыс ойықтарындағы ауаның жылдамдығы кемінде $1,0$ м/сек болуы тиіс;

6) радиоактивті заттармен жұмыс аяқталғаннан кейін қызметкерлер қолдарын жылы сумен сабындап мұқият жуады, содан кейін қолдарының тазалығына дозиметрлік тексеру жүргізіледі. Зертханадан шығатын кезде шешілген қолғаптар, бахилалар, арнайы киімдер арнайы кір жуатын орынға жіберіледі;

7) радиоактивті ластанған сынамаларды зерттегеннен кейін барлық сұйық немесе қатты қалдықтар арнайы ыдыстарға жиналады. Қолданылған зертханалық ыдыс ағынды судың астында мұқият жуылады және дезактивациялық ерітіндімен (5% лимон қышқылының ертіндісімен, 10% тұз немесе азот қышқылының ертіндісімен) өңделеді, содан кейін қайтадан ағынды сумен жуылады. Мұқият тазартудан және жуудан кейін ыдыстар кептіргіш шкафтарда кептіріледі.

Ыдыстарды дезактивациялау радиациялық бақылау арқылы жүргізіледі;

8) барлық үй-жайларда күн сайын ылғалды жинау жүргізіледі.

187. Радиоактивті заттар, сақтау барысында радиоактивті газдар, булар немесе аэрозолдар бөлуі мүмкін құрамында көп мөлшерде радиоактивті заттар бар сынамалар ауа шығаратын шкафтарда, бокстарда, камераларда өртенбейтін материалдан жасалған жабық ыдыстарда сақталады.

188. Радиоактивті сұйықтық құйылған шыны сыйымдылықтар металл немесе пластмасса ыдыстарға орналастырылады.

189. Қалдықтарды жинау және тасымалдау үшін мыналар қолданылады:

1) қатты радиоактивтік қалдықтар үшін контейнерлер, пластикалық немесе қ а ғ а з қ а п т а р ;

2) сұйық радиоактивтік қалдықтар үшін контейнерлер және арнайы ц и с т е р н а л а р .

Контейнерлердің сыртқы бетіне радиациялық қауіпсіздік белгісі қойылады және радиоактивті қалдықтың түрін, олардың радионуклидтік құрамын және белсенділігін көрсететін бирка бекітіледі.

190. Контейнерлерді, аспаптарды, ыдыстарды, жабдықтарды дезактивациялау үшін арнайы үй-жай бөлінеді. Дезактивация радиациялық бақылау арқылы жү р г і з і л е д і .

191. Радиоактивтік қалдықтарды уақытша сақтау және ұстау үшін қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына жауап беретін арнайы үй-жайлар бөлінеді және жабдықталады.

192. Лас және таза аймақтарда жұмыс орнына нәтижелері журналда тіркелетін дозиметрлік бақылау және персоналға жеке дозиметрлік бақылау жүргізіледі. Лас аймақта сынамалармен жұмыс кезінде үш негізгі қорғау қағидалары сақталуы тиіс: "уақытпен", "қашықтықпен", "экрандаумен" қорғау.

Радиоактивтік заттармен жұмысты жалғастыруға кедергі болатын денсаулық жағдайында ауытқу анықталған кезде осы адамдар иондалған сәуле көздерімен жанаспайтын жұмыстарға уақытша немесе тұрақты ауыстырылады.

193. Зертханада дезактивациялайтын заттардың авариялық қоры болуы тиіс.

12. Биологиялық материалмен жұмыс уақытында аварияларды жою кезіндегі іс-әрекеттерге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

194. Патогендігі I-II топтағы қоздырғыштармен жұмыс жүргізетін әрбір ұйымда, қызметкерлерде ауруға күдікті симптомдар анықталған және аварияға жол берілген жағдайда қызметкерлерге арналған изолятор болуы тиіс.

195. Изоляторда өмірлік көрсеткіштері (кардиологиялық, шокқа қарсы,

антидоттар) бойынша көмек көрсету үшін негізгі және резервтегі ерекше дәрілік препараттардың және дезинфекциялық құралдардың қоры көзделеді.

196. Биологиялық материалмен жұмыс уақытында авария болған жағдайда тез арада тоқтатылады және авариялық дабыл қосылады.

197. Жұқпалы материалдың шашырауы арқылы авария пайда болған жағдайда бөлмеде жүргізілетін барлық жұмыстар тоқтатылады. Қорғаныш киімдерін (орамал немесе шлемнен бастап) дезинфекциялық ерітіндіге батырады немесе бикске (бакқа) автоклавтау үшін орналастырады. Көзге, мұрынға қоздырғыш сезімтал болып келетін антибиотик ертінділерін тамызады. Терең микоздардың қоздырғыштарымен жұмыс кезінде авария болған жағдайда көзге және мұрынға 1% бор қышқылын тамызады, ауыз бен тамақты 70° этил спиртімен шаяды.

198. Ботулиндік уыттармен авария кезінде көзді және ауызды сумен және 1 миллилитрде 10 халықаралық бірлікке дейін ерітілген уытқа қарсы сарысумен жуады. Ботулиндік уыттар терінің ашық учаскелеріне түскен жағдайда оны көп мөлшердегі сумен сабындап жуады.

199. Егер авария белгісіз қоздырғышпен жұмыс кезінде болса, кең спектрлік әсері бар антибиотиктермен профилактикалық емдеу жүргізіледі.

200. Егер авария биологиялық материалдың шашырауынсыз өтсе, биологиялық материалмен жанасқан жабдықтың бетіне дезинфекциялық ерітіндімен тампон (салфетка) қойылады.

201. Егер авария бокста (немесе БҚБ-да) өтсе – жұмысты тоқтатады, материал түскен жерге дезинфекциялық ерітіндіге молынан батырылған салфетканы жабады. Бокстың ішінде 30 минутқа бактерицидті шамдарды қосады, авариялық дабылды қосады, содан кейін дезинфекциялау жүргізеді. Ауа шығаратын желдеткіш авария және дезинфекциялау кезінде қосылып тұруы тиіс.

202. Егер авария жарақат алумен немесе тері жабыны тұтастығының басқа да бұзылуына байланысты болса:

1) жұмысты тоқтатады, қолдарын дезинфекциялық ерітіндімен өңдейді, қолғапты шешеді және жарадан дезинфекциялық ерітіндіге қанын қысып ағызады, жарақат орнына 4-5 минутқа дезинфекциялық ерітіндіден немесе 70° этил спиртінен компресс қояды;

2) күйдіргі қоздырғышымен жұмыс кезінде жарақат орнын сумен сабындап мұқият жуады және дезинфекциялық ерітіндіні қолданбастан йод жағады;

3) терең микоз қоздырғыштарымен авария кезінде жарақат орнын тиісті дезинфекциялық ерітіндімен өңдейді, сумен сабындап жуады, йод жағады;

4) патогендігі I-II топтағы вирустармен жұмыс кезінде қанды құрғақ стерилді салфеткаға қысып ағызады және дезинфекциялық ерітіндіні қолданбастан йод

ж а ғ а д ы ;

5) АИТВ-мен жұмыс кезінде жараны және сілемейді өңдегеннен кейін зардап шегушіге 72 сағаттан кешіктірмей, профилактикалық антиретровирустық терапия (АРВТ) тағайындалады және жазатайым оқиғадан кейін 12 ай бойы бақыланады. Зардап шегушіге ол инфекция көзі болуы мүмкіндігі ескертілуі тиіс. Авариялық жағдайдан кейін 6 айдан соң, 12 аптадан, 6 айдан және 1 жылдан кейін АИТВ-ға теріс нәтижелер жағдайында бақылау тоқтатылады.

203. Егер авария материалды (автоклава және бөлімшелер арасында) тасымалдау кезінде болса, персонал тасымалдаудағы сыйымдылықтарды сол жерге қалдырып, қауіпті аймақтан кетеді және болған оқиға жайлы бөлімше бастығына хабарлайды. Аварияның болуына себепші болған адамдар санитариялық өңдеуден өтеді. Авария кезінде үй-жайды өңдеу обаға қарсы 1 типті костюмде жүргізілуі тиіс.

204. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді зертханалық жұқтырудың барлық жағдайлары туралы ақпарат халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік уәкілетті органға дереу берілуі тиіс.

13. Материалдарды (микроорганизмдерді) сақтауға және тасымалдауға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

205. Барлық микробиологиялық зертханаларда оларды тасымалдау кезінде жеке және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған, сондай-ақ оларды рұқсатсыз беруді және есепсіз сақтауды болдырмайтын микроорганизмдерді сақтауға, беруге қойылатын бірыңғай талаптар орындалуы тиіс.

206. Су құбырларына, тағам объектілеріне, медициналық мақсаттағы өнімдерді өндіретін ұйымдарға қызмет көрсететін өндірістік зертханаларда патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерінің мұражайлық өсірінділерінің болуына және оларды зерделеуге байланысты зерттеулер жүргізуге жол берілмейді.

207. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдермен жұмысқа режимдік комиссияның рұқсатын алған микробиологиялық зертханаларда халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органның режимдік комиссиясы берген рұқсат болғанда мұражайлық өсірінділер коллекциясының болуына жол беріледі.

208. I-IV топтағы микроорганизмдермен жұмыс істеуге рұқсаты жоқ зертханаларда диагностикалық және өзге де зерттеулер кезінде бөлінген микроорганизмдер режимдік комиссияның тиісті рұқсаты бар зертханаға берілуі тиіс.

209. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдермен жұмысқа режимдік комиссияның рұқсаты бар ұйымдарда, зертханаларда халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органның режимдік комиссиясы берген рұқсат болғанда мұражайлық өсірінділер коллекциясының болуы мүмкін.

210. Патогенді I-IV топтағы бөлінген микроорганизмдер ұйым, зертхана басшысының рұқсатымен жойылуы тиіс.

211. Коллекциялық штаммға берілген белгі (нөмір, код) оны берген кезде өзгермеуі тиіс. Штамм өлген (жойылған) жағдайда оның белгілерін жаңадан келіп түскен штаммдарға беруге жол берілмейді.

212. Патогенді I-II топтағы микроорганизмдердің штаммдарын жою осы Санитариялық қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес актімен ресімделуі тиіс.

213. Ішінде микроорганизмдер бар сыйымдылықтарда микроорганизмнің атауы, штаммның нөмірі мен қайта себілген (лиофилизацияланған) күні белгіленген айқын, шайылып кетпейтін жазуы немесе берік желімделген затбелгісі болуы тиіс. Уыттары бар сыйымдылықтарда затбелгінің төменгі оң жақ бұрышында қызыл түсті қосымша таңбасы болуы тиіс.

214. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдер коллекцияда лиофилизацияланған немесе тоңазытылған жағдайда, тығыз немесе сұйық қоректік орталарда, сондай-ақ ағзалардың жүзгіні және консерванттағы тіндер түрінде сақталуы тиіс.

215. Патогендігі I-IV топтағы құрғақ патогенді микроорганизмдер бар ампулаларды себу немесе жою үшін ашу осы Санитариялық қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес актімен ресімделеді.

216. Микроорганизмдердің штаммдары тоңазытқышта немесе жанбайтын шкафта (сейфте) топтары бойынша бөлек сақталуы тиіс. Әртүрлі топтағы микроорганизмдерді жабылатын қақпағы бар сынбайтын ыдыстарда сақтаған жағдайда бірге ұстауға жол беріледі. Сыйымдылықтарға сүргі салады, олардың сыртқы немесе ішкі жағында сақталатын микроорганизмдердің тізбесі мен саны бар тізім орналастырылады.

217. Патогендігі I-II топтағы патогенді биологиялық агенттерді және патогендігі III-IV топтағы коллекциялық микроорганизмдерді зертхана (ұйым) ішінде беру ұйым басшысының жазбаша рұқсаты бойынша осы Санитариялық қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес жүзеге асырылуы керек.

218. Патогендігі I-II топтағы микроорганизмдерді уақытша сақтауға беруді осы Санитариялық қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес актімен ресімдеу қажет.

219. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді ұйымның шегінен тыс беру ұйым басшысының қолы қойылған, мөрі басылған тек ресми өтінім бойынша ғана жүргізіледі. Талап етілетін агенттерді белгілеген кезде

кабылданған патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдер сыныптамасы пайдаланылады. Микроорганизмдерді алу өтінімінде берілген нөмірі мен күні көрсетілген микроорганизмдермен жұмысқа рұқсатының бар болуына сілтеме болуы тиіс. Беру тек микроорганизмді беретін ұйым басшысының жазбаша рұқсатымен және осы Санитариялық қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес акт жасау арқылы жүргізіледі.

220. Патогендігі III -IV топтағы микроорганизмдерді ұйымдар арасында тасымалдау почта байланысы немесе курьер арқылы жүзеге асырылады. Микроорганизмдерді курьермен алған кезде сенімхат және оның жеке басын куәландыратын құжаттар ұсынылады.

221. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді тасымалдау кезінде барлық тексеру және бақылау түрлерін болдырмау мақсатында курьерде осы Санитариялық қағидаларға 10-қосымшаға сәйкес жөнелтуші ұйым берген арнайы жүкті тасымалдауға рұқсат және оның ішіндегісі көрсетілген ұйымның ресми бланкісіндегі ілеспе хаты болуы тиіс. Патогендігі I-II топтағы микроорганизмдер үшін екі данада қосымша қаптамалау актісі жасалады. Көрсетілген құжаттардың бірінші даналарын микроорганизмдер бар қаптамаға салады. Құжаттардың көшірмесі жөнелтушіде қалады. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді алған ұйым қаптаманы ашу актісін жасауы және патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді алуды растайтын хатпен бірге оны берген ұйымға жөнелтуі тиіс.

222. Жөнелтуші ұйым алушы ұйымға жедел байланыстың кез келген түрімен патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдер жөнелтілген күн мен көліктің түрін хабарлайды.

223. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді тығыз қоректік ортада береді. Құрамында микроорганизмдер бар уыттарды, вирустарды, ағзаларды, тіндер мен олардың жүзгіндерін консервіленген сұйықтықта немесе тоңазытылған күйде беруге жол беріледі.

224. Микроорганизмдерді тасымалдау тұмшаланған жабық ыдыстарда (дәнекерленген ампулаларда, жаншылған сауыттарда, қалың шыныдан немесе пластикалық материалдан жасалған жапсырылған түтікшелерде, тығынмен жабылған және әртүрлі пластификаторлармен тұмшаланған түтіктерде) жүзеге асырылады. Сыйымдылықтарды лигнинмен немесе гигроскопиялық мақтамен орайды, металл немесе (халықаралық стандарттағы) тығыз жабылатын пластмасса немесе бұралып жабылатын пеналға салады. Пеналда сыйымдылықтарды қаптамалау олардың қозғалу мүмкіндігін және тұтастығының бұзылуын болдырмауы тиіс. Сорғытатын материал қаптама бүлінген жағдайда барлық сұйықтықты сіңіріп алуға жеткілікті болуы тиіс. Ішіне сыйымдылықтар қаптамаланған пеналдарды қағазбен орайды және сүргі мөрмен бекітеді.

225. Жөнелтілімнің мекенжайы жазылған жағында – "Қауіпті! Тасымалдау кезінде ашуға болмайды" деген белгі болуы тиіс.

226. Патогендігі I-IV топтағы микроорганизмдерді жұқтыруы ықтимал тірі жануарлар мен буын аяқтыларды тасымалдауға тиісті аумақтағы халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік органның санитариялық-эпидемиологиялық қорытындысы бойынша жол беріледі. I-IV патогенді топтағы микроорганизмдерді жұқтырған тірі жануарлар мен буын аяқтыларды тасымалдауға тыйым салынады.

227. Микроорганизмдерді тасымалдау кезінде авариялар, зілзалалар туындап, жөнелтілім жоғалған немесе ұрланған жағдайда тез арада Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті органдарына, Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігіне, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне, тиісті аумақтағы халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік уәкілетті органға оқиға болған орынды күзету, салдарларын жою және іздестіруді ұйымдастыру бойынша шаралар қабылдау үшін хабарлау қажет.

228. Микроорганизмдердің өсірінділері мен уыттарының экспорты және импорты Қазақстан Республикасының экспорттық бақылау саласындағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

229. Шетелден ПБА алған ұйымдар бұл туралы Қазақстан Республикасының ұлттық микроорганизмдер коллекциясын хабардар етуі тиіс.

230. Шетелдік іссапарлар кезінде микроорганизмдер алған тұлғалар келгеннен кейін оларды өз ұйымына тіркеуі тиіс.

231. Жөнелтуші ұйым жөнелткен жерге дейін қаптамалау және тасымалдау қағидалары талаптарының сақталуына, сондай-ақ Қазақстан Республикасының экспорттық бақылау саласындағы заңнамасына, сондай-ақ қолданыстағы халықаралық конвенциялар мен қағидаларға сәйкес Халықаралық почтамын арқылы ПБА-ны қаптамалаудың және жөнелтудің дұрыстығына жауапты болып т а б ы л а д ы .

232. Алушы мен жөнелтушінің мекенжайлары көрсетілген жәшіктің беті күлгін түсті жазба белгімен және "Тез бұзылатын биологиялық зат", "Қауіпті: жөнелту кезінде ашуға болмайды", "Коммерциялық құндылығы жоқ", "Халықаралық пошталық қауіпсіздік қағидаларына сәйкес қаптамаланған" деген ерекше белгілермен (ағылшын тілінде) жабдықталуы тиіс.

233. Медициналық ұйымдар микроорганизмдердің тегі, түрі, авторлық коллекцияның типтік атауы көрсетілген талаптарды жолдай отырып, оларды алу мақсаты мен қажеттілігін негіздеп, ПБА-ны тек тірі өсірінділер мұражайлары арқылы ғана сұрата алады.

**"Зертханаларға қойылатын
санитариялық-эпидемиологиялық
талаптар" санитариялық
қағидаларына 1-қосымша**

Зертханалар үй-жайларының жиыны және аудандары

**Патогендігі III-IV топтардың микроорганизмдерімен жұмыс
жүргізетін бактериологиялық зертханалар үй-жайларының жиыны
және аудандары**

1-кесте

р/с №	Үй-жайлардың атауы	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Зертхана меңгерушісінің кабинеті	кемінде 12
2.	Себу бөлмесі	1 жұмыс орнына кемінде 6, бірақ кемінде 12
3.	Ішек тобы инфекцияларына зерттеуге арналған үй-жай	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 12
4.	Фаготиптеуге арналған үй-жай	кемінде 12
5.	Санитариялық бактериология бойынша зерттеулер жүргізуге арналған үй-жайлар:	
1)	дәрігерлер үшін	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 12
2)	зертханашылар үшін	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 12
3)	кіреберісі бар бокс	кемінде 12
6.	Тамшы инфекцияларына зерттеуге арналған үй-жай	
1)	дәрігерлерге арналған	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 12
2)	зертханашылар үшін	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 12
3)	кіреберісі бар бокс	кемінде 12
4)	серологиялық зерттеулерге арналған үй-жайлар	кемінде 14
5)	стерильдікке зерттеуге арналған кіреберісі бар бокс	кемінде 12
6)	жуатын орын	кемінде 18
7)	препараторлық	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 10
8)	стерилизациялық	2 стерильдеу шкафының әр қайсына кемінде 15, қосымша әр шкафқа кемінде 5
7.	Термальдық бөлмелер	
1)	ішек инфекцияларына зерттеуге арналған	кемінде 6
2)	санитариялық бактериология бойынша зерттеуге арналған	кемінде 6
3)	температуралық режим плюс 43 °С	кемінде 6
8.	Тоңазытқыш камера	кемінде 6

9.	Істен шыққан инфекциялық материалды және орталарды, ыдыстарды зарарсыздандыруға арналған автоклавтық	1 автоклавқа кемінде 10, қосымша әр автоклавқа кемінде 5
10.	Қоректену орталарын дайындауға арналған үй-жайлар:	
1)	ортаны пісіретін	кемінде 12
2)	ортаны құюға арналған кіреберісі бар бокс	кемінде 10
11.	Қоймалар:	
1)	стерильді зертханалық ыдыстарға	кемінде 12
2)	стерильді емес зертханалық ыдыстарға	кемінде 12
12.	Персоналдың санитариялық өткізгіші:	
1)	сыртқы киімдерге арналған киім ілетін орын	кемінде 0,4, бірақ кемінде 6
2)	1 торлы себезгі	кемінде 1
3)	арнайы киімдерге арналған киім ілетін орын	шкафқа 0,4, бірақ кемінде 6
4)	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85
13.	Персоналдың бөлмесі	кемінде 8
14.	Талдау нәтижелерін тіркеу және беру	кемінде 6
1)	сынамаларды алу үй-жайы	кемінде 6
15.	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85
16.	Оқу бөлмесі	1 орынға 4, бірақ кемінде 30

Ескертпе: жұмыс көлемі аз зертханаларда үй-жайлар жиыны орындалатын зерттеулер номенклатурасына байланысты болады. Бір үй-жайда: препараторлық және стерильдеу бөлмесін (18 м^2), санитариялық бактериология боксы мен тамшы инфекциялар бокстарын (6 м^2) орналастыруға жол беріледі.

Патогендігі I-II топтардың микроорганизмдерімен жұмыс жүргізетін бактериологиялық зертхана үй-жайлары жиыны және аудандары

2-кесте

р/с №	Үй-жайлардың атауы	Ауданы, м^2
1	2	3
1.	Таза аймақта көзделеді:	
1)	сырт киімге арналған киім ілетін орын	1 шкафқа кемінде 0,4, бірақ кемінде 6
2)	арнайы киімге арналған киім ілетін орын	1 шкафқа кемінде 0,4, бірақ кемінде 6
3)	зертхана меңгерушісінің кабинеті	кемінде 12
4)	әкімшілік жұмыстарға арналған бөлме	кемінде 12
2.	Шартты-таза аймақта көзделеді:	
1)	қоректену орталарын дайындау және құюға арналған боксы бар бөлме	кемінде 12
2)	автоклавтық 1 автоклавқа	кемінде 10, бірақ әр қосымша автоклавқа кемінде 5
3)	препараторлық-стерильдеу бөлмесі	кемінде 18
4)	Жуатын орын	кемінде 18

5)	қойма	кемінде 12
6)	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85
3.	Жұқпалы аймақта көзделеді:	
1)	бокс алдындағы бөлмелері бар 5 -6 бокс	кемінде 13 9
2)	Шұғыл-диагностикаға арналған үй-жай	кемінде 12
3)	автоклавтық 1 автоклавқа	кемінде 10, бірақ әр қосымша автоклавқа кемінде 5
4.	Жұқпалы блок:	
1)	материалды қабылдау, тіркеу және оны бастапқы өңдеу бөлмесі	кемінде 6
2)	зоологиялық-паразитологиялық	кемінде 12
3)	материалды қабылдау және бастапқы өңдеуге арналған бөлмеден, себіндіні жұқтыруға, ашуға және себуге арналған бөлмеден, зарарсыздандыруға арналған мұкамалдың және жұқтырылған малды күтіп-ұстауға арналған бөлмеден тұратын жұқтырылған малмен жұмыс істеу блогы	кемінде 48
4)	қорғаныш костюмін киюге арналған үй-жай	кемінде 6
5)	қорғаныш костюмін шешуге арналған үй-жай	кемінде 6

Ескертпе: шартты-таза аумақтың үй-жайлары таза аймақтың үй-жайларынан санитариялық өткізгішпен бөлінген.

Вирусологиялық зертханалар үй-жайларының жиыны және аудандары

3- кесте

р/с №	Үй-жайлардың атауы	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Зертхана меңгерушісінің кабинеті	кемінде 12
2.	Респираторлық вирустарды сәйкестендіруге арналған үй-жайлар:	
1)	өсірінділердің тіндеріне және эмбриондарға жұқтыруға арналған кіреберісі бар бокс	кемінде 12
2)	люминесценттік бөлме	кемінде 10
3.	Энтеровирустарды сәйкестендіруге арналған үй-жайлар:	
1)	өсірінділердің тіндеріне жұқтыруға арналған бокс алдындағы бөлмесі бар бокс	кемінде 12
2)	эталондық штаммдармен жұмыс істеуге арналған кіреберісі бар бокс	кемінде 12
3)	санитариялық вирусологияға арналған бокс алдындағы бөлмесі бар бокс	кемінде 12
4.	Тіндерден өсірінділерін дайындауға арналған үй-жайлар:	
1)	кіреберісі бар бокс	кемінде 12
5.	Иммундық-ферменттік талдауға арналған үй-жай:	
1)	кіреберісі бар бокс	кемінде 12
6.	Полимеразды тізбекті реакция жүргізуге арналған үй-жайлар:	
1)	сынама дайындайтын аймақ	кемінде 12
2)	реакциялық қоспаларды дайындауға арналған аймақ	кемінде 10
3)	амплификациялау және детекциялау аймағы	кемінде 10

7.	2 автоклавқа арналған автоклав бөлмесі	кемінде 15
8.	Жуатын орын	кемінде 12
9.	Препараторлық-стерилизациялау бөлмесі	кемінде 6
10.	Ыдыстар, реактивтер, материалдар қоймасы	кемінде 6
11.	Талдау нәтижелерін тіркеуге, қабылдауға, сұрыптауға және беруге арналған бөлме	кемінде 8
12.	Персоналға арналған бөлме	кемінде 8
13.	Персоналға арналған санитариялық өткізгіш:	
1)	сырт киімдерге арналған киім ілетін орын	1 шкафқа 0,4, бірақ кемінде 6
2)	1 торлы себезгі	кемінде 1
3)	арнайы киімге арналған киім ілетін орын	1 шкафқа 0,4, бірақ кемінде 6
14.	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85

Ескертпе: тіндердің өсірінділерін жұқтыру бойынша жұмыстарды, санитариялық вирусология бойынша зерттеулерді орындауды және эталондық штаммдармен жұмыс жүргізуді кіреберісі бар бокста жеке биологиялық қауіпсіздік шкафтарын орнатқан жағдайда жүргізуге жол беріледі.

Паразитологиялық зертханалар үй-жайларының жиыны және аудандары

4–кесте

р / с №	Үй-жайлардың атауы	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Талдау нәтижелерін қабылдау, тіркеу және беру бөлмесі	1 жұмыс орнына 6, бірақ кемінде 12
2.	Гельминтологиялық зерттеулерге арналған үй-жайлар	1 жұмыс орнына 9, бірақ кемінде 12
3.	Серологиялық зерттеулер үй-жайы	кемінде 12
5.	Жедел диагностикаға арналған үй-жай	кемінде 12
4.	Шұғыл-диагностикаға арналған үй-жай	кемінде 12
5.	Жуатын орын	кемінде 9
6.	Арнайы киімге арналған киім ілетін орын	1 шкафқа 0,4, бірақ кемінде 6
7.	Персонал бөлмесі	кемінде 12
8.	Энтомологиялық зерттеулер бөлмесі	кемінде 12
9.	Қойма	кемінде 6
10.	Сыртқы киімге арналған киім ілетін орын	шкафқа 0,4, бірақ кемінде 6
11.	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85

Ескертпе: егер паразитологиялық зертхана микробиологиялық зертхананың құрамына кіретін болса, онда талдау нәтижелерін қабылдау, тіркеу және беруге

арналған үй-жайлар, жуатын және күту бөлмесі микробиологиялық зертхананың осындай үй-жайларымен біріктірілуіне болады.

Санитариялық-химиялық зертханалардың және пестицидтер мен нитраттардың қалдық мөлшерін анықтау бойынша зертханалардың үй-жайларының жиыны және аудандары

5-кесте

р/с №	Үй-жайлардың атауы	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Еңбек гигиенасының талдау залы	кемінде 18
2.	Тағам гигиенасының талдау залы	кемінде 18
3.	Коммуналдық гигиенаның талдау залы	кемінде 18
4.	Пестицидтер мен нитраттарды анықтауға арналған талдау залы	кемінде 18
5.	Хроматографиялық	бір хроматографқа кемінде 6
6.	Атомдық-адсорбциялық	кемінде 10
7.	Сынамаларды дайындау және күлдеуге арналған үй-жай	кемінде 15
8.	Таразы	1 таразыға кемінде 4, бірақ кемінде 6
9.	Жуатын орын-дистилляторлық бөлме	кемінде 10
10.	Зертхана меңгерушісінің кабинеті	кемінде 12
11.	Мамандарға арналған жұмыс кабинеттері	бір адамға кемінде 4
12.	Реактивтерді сақтауға арналған үй-жайлар	кемінде 10
13.	Үлгілерді тіркеу, қабылдау және нәтижелерін беру бөлмесі	кемінде 6
14.	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85

Полимерлер мен басқа да химиялық заттардың токсикологиясы зертханаларының үй-жайларының жиыны және аудандары

6-кесте

р/с №	Үй-жайлар жиыны	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Меңгеруші кабинеті	кемінде 12
2.	Мамандарға арналған жұмыс кабинеттері	бір адамға кемінде 4
3.	Улау-ингаляциялық бөлме	кемінде 12
4.	Патоморфологиялық және биохимиялық зерттеулерге арналған үй-жай	кемінде 18
5.	Функционалдық (токсикологиялық) зерттеулерге арналған үй-жай	кемінде 18
6.	Санитариялық-химиялық зерттеулерге арналған үй-жай	кемінде 18
7.	Материалдық бөлме (сынамаларды дайындауға арналған бөлме)	кемінде 6
8.	Жуатын орын	кемінде 12
9.	Таразы бөлмесі	1 таразыға кемінде 4, бірақ кемінде 6

Электромагниттік өрістер мен басқа да физикалық факторлар зертханаларының үй-жайларының жиыны және аудандары

7- кесте

р / с №	Үй-жайлар жиыны	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Меңгеруші кабинеті	кемінде 12
2.	Мамандарға арналған жұмыс кабинеттері	бір адамға кемінде 4
3.	Шу-діріл аппаратурасын сақтау үй-жайы	кемінде 10
4.	Электромагниттік өрістерді өлшейтін аппаратураны сақтауға, дайындауға, жөндеуге және баптауға арналған үй-жай	кемінде 10
5.	1 торлы себезгі	кемінде 1
6.	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85
7.	Сыртқы киімдерге арналған киім ілетін орын	кемінде 4

Радиологиялық зертханалар үй-жайларының жиыны және аудандары

8-кесте

р / с №	Үй-жайлар жиыны	Ауданы, м ²
1	2	3
1.	Меңгеруші кабинеті	кемінде 12
2.	Мамандарға арналған жұмыс кабинеттері	бір адамға кемінде 4
3.	Сынамаларды қабылдауға және алғашқы өңдеуге арналған бөлме	кемінде 16
4.	Сынамаларды сақтауға және күлдеуге арналған үй-жай	кемінде 18
5.	Радиохимиялық (таза аймақ)	кемінде 20, бірақ бір жұмыс орнына кемінде 10
6.	Радиохимиялық (лас аймақ)	кемінде 20, бірақ бір жұмыс орнына кемінде 10
7.	Радиометрлік	кемінде 20
8.	Спектрометрлік	кемінде 18
9.	Жылжымалы аппаратураны сақтауға арналған үй-жай	кемінде 8
10.	Ыдыстарды, контейнерлерді, жабдықтарды, киім-кешекті және арнайы киімдерді дезактивациялауға арналған үй-жай	кемінде 20
11.	Сырт киімдерге арналған киім ілетін орын	кемінде 4
12.	1 торлы себезгі	кемінде 1
13.	1 унитазды дәретхана	кемінде 0,85

"Зертханаларға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларына 2-қосымша

Қорғаныш костюмін қолдануға қойылатын талаптар

1. Орындалатын жұмыстардың сипатына байланысты қорғаныш костюмдерінің мынадай түрлері пайдаланылады:

1) 1-тип – пижама немесе комбинезон, медициналық аяқ киім, медициналық қалпақ, үлкен орамал (капюшон), обаға қарсы халат, оң қысымды респиратор-капюшон, мақта-дәке бетпердесі (шаңға қарсы респиратор, сүзетін немесе оттегі-оқшаулағыш газтұтқыш), көзілдірік, резеңке қолғаптар, орамал, шұлықтар, аяқ киімдер, резеңке етіктер;

2) 2-тип – пижама немесе комбинезон, медициналық аяқ киім, медициналық қалпақ, үлкен орамал (капюшон), обаға қарсы халат, мақта-дәке бетпердесі, резеңке қолғаптар, сүлгі, шұлықтар, аяқ киімдер, резеңке етіктер;

3) 3-тип – пижама, медициналық қалпақ, үлкен орамал, обаға қарсы халат, резеңке қолғаптар, сүлгі, шұлықтар, аяқ киімдер, галоштар;

4) 4-тип – пижама, қалпақ (кішкентай орамал), обаға қарсы халат (хирургиялық), шұлықтар, аяқ киімдер.

2. Комбинезондар және пижамалар тығыз матадан тігілуі тиіс (бөз немесе кенеп мата), алдыңғы жағынан тұмшаланып түймеленеді.

3. Обаға қарсы халат хирургиялық типі бойынша, бірақ одан айтарлықтай ұзындау (балтырының төменгі үштен біріне дейін) етіп тігіледі, бұл ретте оның етегі біріне бірі тереңірек кіріп қабысуы тиіс; белдігі және жағасындағы байламдары екі жаққа бөлек тігілген екі бөліктен құралады, жеңін байлау үшін бір ұзын таспа тігеді.

4. Обаға қарсы орамалды 90х90х125 см өлшемімен дайындайды.

5. Мақта-дәке бетпердесін ұзындығы 125 см және ені 50 см. дәкенің кесіндісінен дайындайды. Дәкенің кесіндісін сыртқы жиегінен ортасындағы екі жағынан 50 см ұзындықпен кеседі, содан соң дәке бөлігінің ортаңғы бөлігіне ұзынынан тұтас тегіс ұзындығы 25 см ені 17 см мақта қабатын салады. Дәке бөлігінің жиектері айқастырылып қайырылады.

6. Көзілдіріктің жалпақ, жиектері тығыз жанасатын, олардың герметикалығын қамтамасыз ететін иілген шынымен немесе кез-келген басқа құрылымдағы "жаздық" түрін қолданады.

7. Обаға қарсы костюмді жұқпалы материалмен жұмыс істейтін үй-жайға кіргенге дейін мынадай тәртіппен киеді: пижама (комбинезон), шұлық, аяқ киім, медициналық қалпақ, капюшон (үлкен орамал), обаға қарсы халат және етік. Халаттың жағасындағы жіптерді және халаттың белдігін алдыңғы жағынан сол жақ бүйірінде міндетті түрде ілмектеп байлайды, содан кейін жеңіндегі жіптерді байлап бекітеді. Респиратор (бетперде) ауызды және мұрынды жабуы тиіс, бетперденің жоғарғы жіптерін желке тұсында ілмектеп байлайды, төменгісі

мұрынның қанаты жақтарына мақта тампондарын қойып, айқастырып байлайды. Көзілдірік нығыздалып орналасуы тиіс және ауа жібермеуіне тексерілуі тиіс.

8. Костюмді зарарсыздандыру үшін өңдеуге арналған дезинфекциялық ерітіндісі бар бөлек сыйымдылық көзделеді: етікті немесе галошты, костюмді шешу үдерісінде қолғаптағы қолдарды, мақта-дәке бетпердені, халатты, орамалды (капюшонды), сүлгіні, қолғапты. Көзілдірікті 70° спиртке батырады.

9. Автоклавтаумен, қайнатумен немесе дезинфекциялау камерасында зарарсыздандыру кезінде костюмді тиісінше бикске, қабатталған қапқа салады.

10. Қолғап киілген қолдарды костюмнің әрбір бөлігін шешкеннен кейін дезинфекциялық ерітіндіге батыра отырып, костюмді мынадай тәртіппен шешеді:

1) етік немесе галошты жоғарыдан төмен қарай дезинфекциялық ерітіндіге молынан батырылған мақта тампонмен сүртеді, сүлгіні шығарады;

2) дезинфекциялық ерітіндіге батырылған мақта тампонмен костюмде болған жағдайда алжапқышты сүртеді, сыртқы бетін ішіне қаратып бүктейді;

3) егер олар жұмыс барысында қажет болған жағдайда, жеңқаптарды және қолғаптың екінші жұбын шешеді;

4) көзілдірікті екі қолмен алға қарай, жоғары және басының артына тартып шешеді;

5) мақта-дәке бетпердені оның сыртқы жағын бетке тигізбей шешеді;

6) халаттың жағасындағы жіптерді, белдікті шешеді және қолғаптың шетін төмен жіберіп жеңнің байламдарын ағытады, халатты шешіп, сыртқы бетін ішіне қаратып орайдды;

7) орамалдың шеттерін бір қолмен желкеге жинап, абайлап шешеді;

8) қолғапты шешеді (қолғаптың тұтастығы сақталмағанына күдік болған кезде оларды дезинфекциялық ерітіндіде тексереді (бірақ ауамен емес);
9) етікті шешеді;

10) қорғаныш костюмді шешкеннен кейін қолдарын 70° спиртпен өңдейді, содан кейін сабынды сумен мұқият жуады.

"Зертханаларға қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық

талаптар" санитариялық

қағидаларына 3-қосымша

нысан

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі РҰҚСАТ ҚАҒАЗ

зертханасына

(ұ й ы м н ы ң а т а у ы)

қоса алғанда

(микроорганизмдердің түрлері)
патогендігі _____ топтың микроорганизмдерімен жүргізуге
(жұмыс түрлері: диагностикалық, тәжірибелік, өндірістік) берілді.
М ы н а л а р _____ негізінде:

20____ жылғы "____" _____
Берілген сәтінен бастап _____ жыл бойы жарамды.
Р е ж и м _____ к о м и с с и я с ы н ы ң
төрағасы
М.О.
"Зертханаларға _____ қойылатын
санитариялық-эпидемиологиялық
талаптар" _____ санитариялық
қағидаларына 4-қосымша

Патогендігі I-IV топтардың микроорганизмдерінің сыныптамасы

Р/с №	Микроорганизмдердің атауы	Аталған микроорганизм тудыратын ауру
1	2	3
1. Бактериялар		
I топ		
1.	Yersinia pestis	Оба
II топ		
2.	Bacillus anthracis	Күйдіргі
3.	Brucella abortus Brucella melitensis Brucella suis	Сарып ауруы
4.	Francisella tularensis	Туляремия
5.	Legionella pneumophila	Легионеллез
6.	Pseudomonas mallei	Сап
7.	Pseudomonas pseudomallei	Мелиоидоз
8.	Vibrio cholerae 01 токсигенді Vibrio cholerae non 01 токсигенді	Тырысқақ
III топ		
9.	Bordetella pertussis	Көкжөтел

10.	<i>Borrelia recurrentia</i>	Қайталанбалы сүзек
11.	<i>Campylobacter fetus</i>	Абсцесстер, септицемиялар
12.	<i>Campylobacter jejuni</i>	Энтерит, холецистит, септицемия
13.	<i>Clostridium botulinum</i>	Ботулизм
14.	<i>Clostridium tetani</i>	Сіреспе
15.	<i>Corynebacterium diphtheriae</i>	Дифтерия
16.	<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>	Эризипеллоид
17.	<i>Helicobacter pylori</i>	Гастрит, асқазанның және ұлтабардың ойық жаралары
18.	<i>Leptospira interrogans</i>	Лептоспироз
19.	<i>Listeria monocytogenes</i>	Листерия
20.	<i>Mycobacterium leprae</i>	Алапес
21.	<i>Mycobacterium tuberculosis</i> <i>Mycobacterium bovis</i> <i>Mycobacterium avium</i>	Туберкулез
22.	<i>Neisseria gonorrhoeae</i>	Соз ауруы
23.	<i>Neisseria meningitidis</i>	Менингит
24.	<i>Nocardia asteroides</i>	Нокардиоз
25.	<i>Pasteurella multocida, haemolytica</i>	Пастереллез
26.	<i>Proactinomyces israelii</i>	Актиномикоз
27.	<i>Salmonella paratyphi A</i>	Паратиф А
28.	<i>Salmonella paratyphi B</i>	Паратиф В
29.	<i>Salmonella typhi</i>	Іш сүзегі
30.	<i>Shigella spp.</i>	Дизентерия
31.	<i>Treponema pallidum</i>	Мерез
32.	<i>Yersinia pseudotuberculosis</i>	Жалған туберкулез
33.	<i>Vibrio cholerae</i> 01 токсигенді емес	Диарея
34.	<i>Vibrio cholerae</i> non 01 токсигенді емес	Диарея, жара инфекциялары, септицемия және басқалары
IV топ		
35.	<i>Aerobacter aerogenes</i>	Энтерит
36.	<i>Bacillus cereus, Bacillus subtilis</i>	Тағамдық токсиноинфекция
37.	<i>Bacteroides spp</i>	Өкпе абсцессі, бактериемия
38.	<i>Borrelia spp.</i>	Кене спирохетозы
39.	<i>Bordetella bronchiseptica</i> <i>Bordetella parapertussis</i>	Б р о н х о с е п т и к о з Көкжөтелше
40.	<i>Campylobacter spp</i>	Гастроэнтерит, гингивит, периодонтит
41.	<i>Citrobacter spp</i>	Жергілікті қабыну процестері, тағамдық токсиноинфекциялар
42.	<i>Clostridium perfringens,</i> <i>Clostridium novyi,</i> <i>Clostridium septicum,</i> <i>Clostridium histolyticum,</i> <i>Clostridium bifermentans.</i>	Газды гангрена

43.	<i>Escherichia coli</i>	Энтерит
44.	<i>Eubacterium endocarditidis</i>	Септикалық эндокардит
45.	<i>Eubacterium lentum</i> <i>Eubacterium ventricosum</i>	Қайталама септицемия, Абсцестер
46.	<i>Flavobacterium meningosepticum</i>	Менингит, септицемия
47.	<i>Haemophilus influenza</i>	Менингит, пневмония, ларингит
48.	<i>Hafnia alvei</i>	Холецистит, цистит
49.	<i>Klebsiella ozaenae</i>	Озена
50.	<i>Klebsiella pneumoniae</i>	Пневмония
51.	<i>Klebsiella rhinoscleromatis</i>	Риносклерома
52.	<i>Mycobacterium</i> spp. <i>Mycobacterium photochromogens</i> <i>Mycobacterium scrotochromogens</i> <i>Mycobacterium nonphotochromogens</i> <i>Mycobacterium rapid growers</i>	Микобактериоздар
53.	<i>Micoplasma hominis</i> 1 <i>Micoplasma hominis</i> 2 <i>Micoplasma pneumoniae</i>	Жергілікті қабыну процестері, пневмония
54.	<i>Propionibacterium avidum</i>	Сепсис, абсцестер
55.	<i>Proteus</i> spp.	Тағамдық токсиноинфекция, сепсис, жергілікті қабыну процестері
56.	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	Сепсис, Жергілікті қабыну процестері
57.	<i>Salmonella</i> spp.	Сальмонеллез
58.	<i>Serratia marcescens</i>	Сепсис, жергілікті қабыну процестері
59.	<i>Staphylococcus</i> spp.	Тағамдық токсиноинфекция, септицемия, пневмония
60.	<i>Streptococcus</i> spp	Пневмония, тонзиллит, полиартрит, септицемия
61.	<i>Vibrio</i> spp., <i>Vibrio parahaemolyticus</i> , <i>Vibrio mimicus</i> , <i>Vibrio fluviales</i> , <i>Vibrio vulnificus</i> , <i>Vibrio alginolyticus</i>	Диарея, тағамдық токсикоинфекция, жаралық инфекция, септицемия және басқалары
62.	<i>Yersinia enterocolitica</i>	Энтерит, колит
63.	<i>Actinomyces albus</i>	Актиномикоз
2. Риккетсилер		
II топ		
64.	<i>Rickettsia prowazekii</i>	Эпидемиялық бөртпе сүзек, Бриль ауруы
65.	<i>Rickettsia typhi</i>	Көртышқандық бөртпе сүзек
66.	<i>Rickettsia rickettsii</i>	Жартасты таудың таңбалы қызбасы
67.	<i>Rickettsia tsutsugamushi</i>	Цуцугамуши қызбасы
68.	<i>Coxiella burnetii</i>	Коксиеллез (Ку қызбасы)
III топ		
69.	<i>Rickettsia sibirica</i>	Солтүстік Азияның кене бөртпе сүзегі

70.	<i>Rickettsia conorii</i>	Ортатеңіздік таңбалы қызба
71.	<i>Rickettsia sharoni</i>	Израиль қызбасы
72.	<i>Rickettsia sp. Now</i>	Астрахань қызбасы
73.	<i>Rickettsia acari</i>	Везикулезді риккетсиоз
74.	<i>Rickettsia australis</i>	Солтүстік Квинслендтің кене бөртпесі сүзегі
75.	<i>Rickettsia japonica</i>	Жапондық таңбалы қызба
76.	<i>Rickettsia sp. Now</i>	Африкалық қызба
77.	<i>Rickettsia sp. Now</i> штамм "ТТТ"	Тайландтық кене риккетсиозы
3. Эрлихилер (<i>Ehrlichiae</i> тұқым тармағы, <i>Rickettsiaceae</i> тұқымдасы)		
III топ		
78.	<i>Ehrlichia sennetsu</i>	Сеннетсу ауруы
79.	<i>Ehrlichia canis</i>	Атауы жоқ
80.	<i>Ehrlichia chaffeensis</i>	Атауы жоқ
4. Грибоктар		
II топ		
81.	<i>Blastomyces brasiliensis, dermatitidis</i>	Бластомикоз
82.	<i>Coccidioides immitis</i>	Кокцидиоидоз
83.	<i>Histoplasma capsulatum</i>	Гистоплазмоз
III топ		
84.	<i>Aspergillus flavus</i> <i>Aspergillus fumigatus</i>	Аспергиллез
85.	<i>Candida albicans</i>	Кандидоз
86.	<i>Cryptococcus neoformans</i>	Криптококкоз
IV топ		
87.	<i>Absidia corymbifera</i>	Мукороз
88.	<i>Aspergillus niger,</i> <i>Aspergillus nidulans</i>	Аспергиллез
89.	<i>Candida brumptii,</i> <i>Candida crusei,</i> <i>Candida intermedia,</i> <i>Candida pseudotropicalis,</i> <i>Candida tropicalis,</i> <i>Candida guilliermondii</i>	Кандидоз
90.	<i>Cephalosporium acremonium,</i> <i>Cephalosporium cinnabarium</i>	Цефалоспориоз
91.	<i>Epidermophyton floccosum</i>	Эпидермофитилер
92.	<i>Geotrichum candidum</i>	Геотрихоз
93.	<i>Microsporum spp.</i>	Микроспория
94.	<i>Mucor mucedo</i>	Мукороз
95.	<i>Penicillium crustosum, Penicillium luteo-viride, Penicillium notatum</i>	Пенициллия
96.	<i>Pityrosporum orbiculare</i>	Түрлі-түсті теміреткі
97.	<i>Rhizopus nigricans</i>	Мукороз

98.	Trichophyton spp.	Бассүйек мукозы
99.	Trichosporon cerebriforme	Түйінді трихоспория
5. Қарапайымдылар		
III топ		
100.	Leishmania donovani	Висцеральды лейшманиоз
101.	Plasmodium vivax, Plasmodium falciparum, Plasmodium malariae	Безгек
102.	Trichomonas vaginalis	Несептік-жыныстық трихомониаз
IV топ		
103.	Acanthamoeba culbertsoni, spp	Менингоэнцефалит
104.	Babesia caucasica	Бабезиоз
105.	Balantidium coli	Балантидиаз
106.	Entamoeba histolytica	Амебиоз
107.	Isospora belli Lambia intestinalis	Энтерит
108.	Naegleria spp.	Менингоэнцефалит
109.	Pentatrichomonas hominis	Колит
110.	Leishmania tropica major	Тері лейшманиозы
111.	Toxoplasma gondii	Токсоплазмоз
6. Вирустар		
I топ		
112.	Filoviridae: вирусы Марбург и Эбола	Геморрагиялық қызба
113.	Arenaviridae: вирус лимфоцитарлық хориоменингиттің вирусы Ласса, Хунин, Мачупо, Себио	Геморрагиялық қызбалар Лимфалық хореоменингиттер
114.	Poxviridae: Табиғи шешектің вирусы (variola), маймыл шешегінің вирусы (Monkeypox) -	Адамның табиғи шешегі Маймылдардың шешегі
115.	Herpesviridae Маймылдық вирус В	Созылмалы энцефалит, энцефалопатия
II топ		
	Togaviridae Аттың вирустары энцефаломиелиттер: (Венесуэльдық- ВНЭЛ, Шығыстық -ВЭЛ, Батыстық- ЗЭЛ) .	Маса энцефалиттері, энцефаломиелиттер,
	Семлики, Бибару, Чикунгунья, О' Ньонг-Ньонг, Карельдік, Синдбис,	Қызба аурулары

116.	реки Майяро, Мукамбо Сагиума кызбаларының вирустары	Р о с с ,
117.	Flaviviridae: Кешенді кене энцефалиті (КЭ) вирустары: Алма-Арасан, Апон, Лангат, Негиши, Повассан, Шотландтық кой энцефаломиелиті, Киассанур орманы аурулары, Омбы геморрагиялық қызбасы (О Г Қ) , Жапон энцефалиті кешенінің вирустары (ЯЭ), Батыс Ніл, Ильеус, Росио, Сент-Луис:, энцефалиттері, Усуту, Муррея Карши алкабы энцефалиті, Кунжин, Сепик, Вессельсборн Зика, Риобраво, Денге, Сокулук Сары қызба вирусы, С гепатиті вирусы. G гепатиті вирусы	Энцефалиттер, энцефаломиелиттер Геморрагиялық қызба Энцефалиттер, менингоэнцефалиттер Қызба аурулары Геморрагиялық қызба Парентеральдық гепатит, бауырдың гепатоцеллюлярлық ісігі
118.	Bunyaviridae, Калифорниялық энцефалит кешені, Ла-Кросс, Джеймстаунканьон, Инко, Тягиня энцефалиттері, С-вирусы кешені Анеу, Мадрид, Орибока, Осса, Рестан және басқалары Сицилии, Неаполя, Рифт-валли, Тоскана москит қызбасы вирустары және басқалары Ганджам, Конго, Дугбе, Қырым геморрагиялық қызбасы вирусы Хантаан, Сеул, Пумала, Чили, Аидо вирустары және басқалары	Энцефалит, энцефаломиелит, менингоэнцефалит, менингеальдық синдромымен және артритпен қызба аурулары Қызба аурулары Миозиттер және артриттер Энцефалиттер және артриттармен және миозиттармен қызба аурулары Менингеальдық синдроммен қызбалар Геморрагиялық қызба, бүйрек синдромы бар (БСГҚ) және өкпе синдромы бар геморрагиялық қызба
119.	Reoviridae, Кемерово, Колорадо кене қызбасының, қойдың Көк тілі, Чангвинола, Орунго және басқа вирустар	Менингеальдық синдромы және артриттары бар қызбалар
120.	Rhabdoviridae, Көше құтырмасы вирусы Дикования, Лагос-бат	Қ ұ т ы р м а Жалған құтырма және энцефалопатия
121.	Picornaviridae, Аусыл вирусы	Аусыл
122.	Arenaviridae: лимфоцитарлық хориоменингит вирустары, Токарибе, Пичинде	Астениялық менингиттер және менингоэнцефалиттер

123.	Herpadnaviridae: В гепатиті вирусы	Парентеральдық гепатит
124.	Retroviridae Адамның иммун тапшылығы в и р у с ы (АИТВ-1, АИТВ-2) Т вирустары – адамның жасушалық лейкозы (HTLV-1,2)	ЖИТС Т-адамның жасушалық лейкозы
125.	NODAVIRIDAE Д (дельта) және Е гепатиті вирустары	Инфекциялық гепатиттер
126.	Коронавиридтар - Вирус SARS	ТОРС
127.	Агент - Крейцфельд - Якоб ауруларының қоздырғышы Адамның трансмиссивтік кеуекті энцефалопатиясы қоздырғышы А д а м н ы ң оливопонтоцеребеллярлық атрофиясы қоздырғышы Т ү й р е у і ш т е р Ірі қараның кеуекті энцефалопатиясы қоздырғышы	Крейцфельд-Якоб аурулары, Герстмана-Страусслер синдромы, Амиотрофикалық лейкоспонгиоз (Б е л о р у с с и я) Оливопонтоцеребеллярлық атрофия 1-түрі Якутия, Шығыс Сібір) Қой және ешкінің жітіге жақын энцефалопатиясы Сиыр құтырмасы
III топ		
128.	Orthomyxoviridae: Тұмау вирустары	Грипп: А, В, С
129.	Picornaviridae: полиомиелит вирустары, жабайы ш т а м м д а р А гепатитінің вирусы жіті геморрагиялық конъюнктивит вирусы, энтеровирус -70 типіндегі	П о л и о м и е л и т А гепатиті, энтеральдық гепатит Геморрагиялық конъюнктивит
130.	Herpesviridae қарапайым ұшық вирустары 1 және 2 типті, Желшешек вирустары- герпе - зостер -қарамық 6 типті ұшық вирусы (HBLV-HHV6) Цитомегалия вирустары Эпштейн-Барр вирустары	Қарапайым ұшық вирустары: неонатальдық жұқтыру, еркектің гениталдық ұшығы, м е н и н г и т т е р , желшешек, құрсау ұшықтық теміреткі Адамның В лимфоциттерінің зақымдануы, тұқымдық экзантемасы, лимфопролиферативтік а у р у л а р Ц и т о м е г а л и я Инфекциялық мононуклеоз, Беркит лимфомасы, назофаренгиальдық Карцинома
IV топ		
131.	Adenoviridae: Барлық түрдегі аденовирустар	ЖРВИ, пневмониялар, конъюнктивиттер
132.	Reoviridae, Адамның реовирустары Адамның ротавирустары,	

	бұзаудың диареялық вирусы Небраски (NCDV)	- риниттер, гастроэнтериттер - гастроэнтериттер және энтериттер
133.	Picornaviridae, А және В тобының Коксаки вирустары ЕСНО вирустары Энтеровирустар - 68-71 түріндегі Адамның риновирустары - 130 түрде Кардиовирустар: энцефаломиокардит вирустары және Менго вирусы	ЖРВИ, Борнхольм, герпангин, полиневриттер а у р у л а р ы , сероздық менингиттер, диареялар, ЖРВИ, полиневриттер, увеиттер сероздық менингиттер, конъюнктивиттер, Ж Р В И Конъюнктивит, герпангин, ЖРВИ, полиневрит ЖРВИ, полионевриттер, Энцефаломиокардиттер, перикардиттер вирустары
134.	Coronaviridae Адамның коронавирустары	ЖРВИ (температурасыз профуздық тұмау), энтерит
135.	Caliciviridae: Норфолк вирусы	Жіті гастроэнтерит
	Paramyxoviridae: адамның парагрипп вирусы 1-4 т и п т і респираторлық-синцитиальдық вирус (РС-вирус), эпидемиялық паротит вирусы, қылша вирусы Ньюкаслск ауруы вирусы	ЖРВИ, бронхопневмония Пневмония, бронхиттер, бронхиолиттер, эпидемиялық паротит Қ ы з ы л ш а Конъюнктивит
136.	Togaviridae род Rubivirus: қызадық вирусы	Қызамық
137.	RabdoViridae, Род Vesiculovirus: везикулярлық стоматит вирусы	Везикулярлық стоматит
138.	Poxviridae: Сиыр шешегінің вирусы, экстремелия вирусы, Сауыншылар түйіндерінің вирусы О р ф а в и р у с контагиоздық моллюскінің в и р у с ы Тана және Яба вирустары	С и ы р ш е ш е г і Тышқандардың экстремелиясы Сауыншылар қолының созылмалы ауруы Контагиоздық пустулярлық дерматит Терінің және шырышты қабықтың контагиоздық моллюскі Тана және Яба
7. Хламидиилер		
II топ		
139.	Chlamydia psittaci	Орнитоз-пситтакоз
III топ		
140.	Chlamydia trachomatis	Трахома, урогениталды хламидиоз
141.	Chlamydia paratrachomatis	Трахомоға ұқсас конъюнктивит
142.	Chlamydia venereal lymphagranulema	Жыныстық лимфогранулемасы, шап лимфа түйіндердің зақымдануы
Биологиялық жолмен пайда болған улар		
II топ		
143.	Ботулиндік улардың барлық түрлері	Ботулизм

144.	Сіреспе токсині	
145.	Қарақұрт өрмекшісінің уы	
III топ		
146.	Микотоксиндер	Микотоксикоздар
147.	дифтериялық токсин	
148.	Стрептококк токсині А тобы	
149.	Стафилококк токсиндері	
150.	Жыланның улары (эбжылан, эфы, гюрзы және басқалар)	

Ескертпе: аттенуирленген штаммдар I-II топтардың қоздырғыштарының аттенуирленген штаммдарын патогендігі 3-ші топтың микроорганизмдеріне жатқызады. III - IV топтардағы қоздырғыштардың аттенуирленген штаммдарын патогендігі 4-ші топқа жатқызады.

"Зертханаларға қойылатын
санитариялық-эпидемиологиялық
талаптар" санитариялық
қағидаларына 5-қосымша
Бекітемін
Зертхана меңгерушісі

(Т . А . Ә .)

" "

**Патогендігі I –II топтардың микроорганизмдерінің штаммдарын жою
АКТІСІ**

20 __ жылғы " __ " _____ № ____

Біз, төменде қол қойған, _____

_____ (лауазымы, Т . А . Ә .)

_____ (рұқсатты берген адамның лауазымы және Т.А.Ә., рұқсаттың нөмірі және уақыты
) берген рұқсатқа сәйкес

_____ патогенді _____ микроорганизмді

_____ (штаммдардың №, №, түрлерінің атауы, объектілер саны)

автоклавтау _____ немесе
(автоклавтау р е ж і м і)

_____ ерітіндіге салу
(дезинфекциялық ерітіндінің атауы, оның концентрациясы, зарарсыздандыру
уақыты) арқылы жойдық.

Патогенді микроорганизмнің жойылған күні _____

Қолдары: _____

"Зертханаларға _____ қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық

талаптар" _____ санитариялық

қағидаларына 6-қосымша

Б е к і т е м і н

Зертхана меңгерушісі

(Т . А . Ә .)

" _____ "

**Себу немесе жою мақсатында патогендігі I –IV топтардың
құрғақ микроорганизмдері бар ампуланы(ларды) ашу
АКТІСІ**

20 _____ жылғы " ____ " _____ № _____

Біз, төменде қол қойған, _____

(ла у а з ы м ы , Т . А . Ә)

_____ берген _____ рұқсатқа _____ сәйкес

(рұқсат берген адамның лауазымы және Т.А.Ә., рұқсаттың нөмірі және уақыты)

(микроорганизмді _____ себу _____ немесе _____ жою)
мақсатында _____ құрғақ _____ микроорганизмі

(түрінің атауы, штаммның №, объектілердің саны)
бар _____ ампуланы(ларды) _____ аштық.

Патогенді микроорганизмнің қалдықтары бар ампула(лар)

(күні) _____ (автоклавтау режимі)
н е м е с е

(дезинфекциялық ерітіндінің атауы, оның концентрациясы, зарарсыздандыру
у а қ ы т ы)

салу арқылы зарарсыздандырылды.

Ампуланың (ларды) ашылған күні _____

Қолдары: _____

"Зертханаларға қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық

талаптар" санитариялық

қағидаларына 7-қосымша

Б е к і т е м і н :

Ұ й ы м б а с ш ы с ы

(Т . А . Ә .)

" " _____

**Патогендігі I-II топтардың патогенді биологиялық агенттерін
және III-IV топтардың коллекциялық микроорганизмдерін зертхана
(ұйым) ішінде беру
АКТІСІ**

20 ____ жылғы ____ " ____ № ____

Біз, төменде қол қойған, _____

(патогенді микроорганизмді беретін адамның лауазымы, Т.А.Ә.)

(патогенді микроорганизмді алатын адамның лауазымы, Т.А.Ә.)
зертхана (бөлім) меңгерушісінің _____

өкіміне _____ сәйкес патогенді микроорганизмді
_____ беруге осы актіні жасадық:

(штаммның №, №, түрінің атауы, объектілердің саны)

Берілген күні _____

Берді: _____
(Т . А . Ә . , қ о л ы)

Қабылдады: _____

(Т.А. Ә., қолы)

"Зертханаларға қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық

талаптар" санитариялық

қағидаларына 8-қосымша

Б е к і т е м і н

З е р т х а н а м еңгерушісі

(Т . А . Ә .)

" " _____

Патогендігі I- II топтардың микроорганизмдерін уақытша сақтауға

(сақтаудан кейін) беру

АКТІСІ

20 ____ ЖЫЛҒЫ ____ " ____ № ____

Біз, төменде қол қойған, _____

(патогенді микроорганизмді беретін адамның лауазымы, Т.А.Ә.)
зертхана (бөлім) меңгерушісінің _____ өкіміне сәйкес микроорганизмді _____
_____ беруге осы актіні жасадық:

(түрінің атауы, штаммның №№, объектілердің саны, беру шарты: қайта себу
қ ұ қ ы ғ ы м е н , қ ұ қ ы н с ы з)

Қаптамаланған _____

Мөр басылған _____

(мөрдің баспа-таңбасы, мөр иесінің Т.А.Ә.)

Көрсетілген микроорганизмдер _____ орналасқан

(бөлменің, сейфтің және тоңазытқыштың №№)

Бір уақытта берілді _____

(есеп құжаттамасының атауы, сейфтің кілті)

Берілген күні _____

Берді: _____

(Т . А . Ә . , қ о л д а р ы)

Қабылдады: _____

(Т.А.Ә., қолдары)

"Зертханаларға _____ қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық

талаптар" _____ санитариялық

қағидаларына 9-қосымша

Б е к і т е м і н :

Ұ й ы м _____ б а с ш ы с ы _____

(Т . А . Ә .)

" _____ "

Патогендігі I- IV топтардың микроорганизмдерін ұйымнан тыс беру АКТІСІ

20 ____ жылғы

__ " _____ № ____

Біз, төменде қол қойған, _____

(микроорганизм беретін адамның лауазымы, Т.А.Ә., беру орны)

(микроорганизмді алатын адамның лауазымы, Т.А.Ә.)

ұйым басшысының _____ өкіміне сәйкес

микроорганизмдерді _____ беру _____ туралы

(штаммның №, №, түрінің атауы, объектілердің саны, қаптамалау түрі)
осы актіні _____ жасадық.

Берілген күні _____

Берді: _____

(Т . А . Ә . , қ о л ы)

Қабылдады: _____

(Т. А. Ә., қолы)

"Зертханаларға _____ қойылатын

санитариялық-эпидемиологиялық

талаптар" _____ санитариялық

қағидаларына 10-қосымша

**Ұйымның типографиялық Бақылау қызметтеріне
дайындалған мөртабаны**

Арнайы жүкті тасымалдауға рұқсат беру
Өкіліне (деріне) _____

(ұ й ы м н ы ң а т а у ы)

_____ (Т . А . Ә . , л а у а з ы м ы)

ол (олар) _____

арнайы жүк-сәлемдемені _____
(микроорганизмнің атауы)

т а с ы м а л д а у ы н а берілді.

арнайы жүк қаптамаланған _____
(қа п т а м а л а у түрі)

_____ бедері бар сүргімен мөр басылған
(з е р т х а н а а т а у ы)

№ _____ және ақ матамен тігілген және сондай бедері бар сүргімен
мөр басылған ағаш сәлемдеме жәшігіне салынған.
Арнайы жүк жарылысқа қауіпті емес, өртке қауіпті емес, қараудың және
бақылаудың барлық түріне жатпайды. Арнайы жүкті тасымалдауға
_____ рұқсат берілді.

_____ (көліктің түрі)

Ұйымның басшысы _____
(қолы)

Елтаңбасы бар мөр